

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Київський національний лінгвістичний університет

Кафедра східної філології

Кваліфікаційна робота магістра з китайської філології на тему
**ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТОСФЕРИ ПАНДЕМІЇ COVID – 19 У
СУЧАСНОМУ КИТАЙСЬКОМОВНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ
ДИСКУРСІ**

Студентки групи Мкит 52-21
факультету сходознавства
денної форми навчання
Освітньої програми
Східна філологія китайська мова і
література, переклад, методика навчання
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.06 Східні мови та
літератури (переклад включно)
перша - китайська

Мельник Каріни Олександрівни

Науковий керівник

доц. Любимова Юлія Сергіївна

Допущена до захисту

_____ 2022 року

Завідувач кафедри

(підпис)

(ПІБ)

Національна шкала

Кількість балів

Оцінка ЄКТС

Київ – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНЦЕПТОСФЕРИ ПАНДЕМІЇ COVID-19 У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....	9
1.1 Сутність поняття «когнітивна лінгвістика».....	9
1.2 Кваліфікація поняття «мовна картина світу» в сучасних лінгвістичних розвідках	11
1.3 Сутність поняття «концептосфера» в сучасних лінгвістичних розвідках	12
1.4 Поняття «номінативне поле» в когнітивній лінгвістиці	15
1.5 Поняття «концепт» та його структурно-типологічні характеристики в сучасній лінгвістиці.....	17
1.6 Публіцистичний дискурс як об’єкт вивчення лінгвістики	21
Висновок до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНЦЕПТОСФЕРИ ПАНДЕМІЇ COVID – 19 В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	27
2.1 Особливості будування номінативного поля концептосфери пандемії COVID – 19 у сучасній китайській мові	27
2.2. Критерії відбору матеріалу для дослідження вербалізації концептосфери COVID-19 в сучасній китайській мові.....	29
2.3 Методика дослідження концептосфери пандемії COVID – 19 в сучасній китайській мові	31
2.4 Етапи дослідження вербалізації концептосфери COVID-19 в сучасній китайській мові	34
Висновок до розділу 2	35
РОЗДІЛ 3 ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТОСФЕРИ ПАНДЕМІЇ COVID–19	37
У СУЧАСНОМУ КИТАЙСЬКОМОВНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ	37
3.1 Центральні засоби вербалізації концептосфери пандемії COVID–19, у сучасному публіцистичному дискурсі.....	39
3.2 Периферійні засоби номінативного поля концептосфери пандемії COVID – 19	42
Висновок до розділу 3	55
Загальні висновки	58

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
РЕЗЮМЕ.....	74
ДОДАТКИ	77

ВСТУП

В 2020 році світ зіткнувся з новими умовами існування, адже було виявлено спалах однієї з найнебезпечніших респіраторних хвороб – коронавірусу SARS-CoV-2, яка повністю змінила життя сучасного суспільства. Людство об'єднала саме спільна боротьба з новим ворогом під назвою «коронавірус». В історії ця пандемія не є першою, однак міри захисту та упередження ніколи не розповсюджувались в таких надмірних масштабах як ми можемо спостерігати на цей час, тому цей випадок є безпрецедентним.

Пандемія COVID – 19 не лише виявила проблеми з охороною здоров'я різних кутків світу, але завдала нищівного удару по світовій економіці. Також неабияких змін зазнала соціальна інфраструктура, а саме: закриття підприємств різних розмірів, дистанційне навчання в освітніх закладах дотримання каратнтинних норм, тощо. Отже, звичне життя людей набуває вимушених змін, і найсерйознішою з них є скорочення живого спілкування. Однак, це стало причиною більшого спілкування в інтернеті, та зростання попиту на інформацію в мережі, частиною якої є також публіцистичні статті на сайтах.

Нові умови існування не могли не відобразитись в мовному середовищі. Утворення нових слів та словосполучень, набуття актуальності лексичних одиниць, які раніше використовувались лише у вузько-направлених сферах, зумовлює утворення нової концептосфери, а саме концептосфери пандемії COVID–19.

Зацікавленість дослідників питаннями семантики слова у сучасній лінгвістиці зумовлена антропоцентричною парадигмою дослідження мови. Більше того, відбуваються певні зміни у самих аспектах досліджень, а саме: акцентується увага на усвідомленні ролі мовних одиниць у поданні, зберіганні та передачі людського знання. Семантична цілісність більшості тематичних груп слів, деталізація найменування, виділення смислових відтінків є показником лінгвістичної цінності та актуальності явища.

Саме на понятті «концепт» і будується методика вивчення ціннісних домінант у мові, адже «концепт» є одним з базових понять в науках про людину, а також одним з основних понять когнітивної лінгвістики. Концепт може бути представлений як одним словом, так і цілим словосполученням, і навіть реченням. Великий інтерес до глибшого розуміння мовних явищ а також прагнення лінгвістів до подальшого дослідження когнітивної лінгвістики зробили поштовх до початку активних досліджень концепту пандемії COVID – 19, який вплинув на людство і мову.

Цей концепт став важливим елементом сучасної картини світу, а також посідає важливе місце у житті сучасної людини. Все через це, що пандемія COVID 19 є невід’ємною частиною життя суспільства вже протягом 3 років, ставлення людей до вірусу адаптувалось відповідно до навколишніх змін. Мовознавче дослідження концепту пандемії COVID – 19 в китайській мові поки що не набуло широкого масштабу, тому науковці досліджують його в основному з погляду соціології. Дослідження з погляду когнітивної лінгвістики ще немає достатнього теоретичного підґрунтя.

В цій роботі вербалізація концептосфери пандемії COVID – 19 розглядається на прикладі лексичних одиниць китайської мови в китайському публіцистичному дискурсі, адже саме Китай найбільше зіткнувся з цим явищем, яке перевернуло наше існування і є одним з найбільших лих, яке забрало життя тисяч людей. Саме тому мова наповнилась спеціальними лексичними одиницями, в яких проявляться особливість використання цього концепту.

Актуальність нашого дослідження зумовлена об’єктивною потребою в аналізі вербалізації концептосфери пандемії COVID – 19 та її ключових концептів у китайській мові, та дослідження особливостей впливу цього явища на лексичний склад китайської мови. Крім того, актуальність нашої роботи також визначається постійним розвитком сучасної китайської мови, появою нових лексичних одиниць, які безпосередньо впливають на збільшення її словникового запасу. Протягом 2-ох

років світ страждає від явища пандемії, яка триває й нині, отже, настільки масштабне явище отримало відповідне відображення в китаїській мові зокрема і потребує ретельного вивчення й систематизації. В роботі зроблено спробу формування вибірки широковживаних та актуальних лексичних одиниць, які зустрічаються в китаїськомовних публіцистичних текстах і вербалізують концептосферу пандемії COVID – 19, яка є комплексною структурою і, в свою чергу, включає різноманітні концепти.

Об’єктом дослідження є концептосфера пандемії COVID–19 у сучасному китаїськомовному публіцистичному дискурсі.

Предмет дослідження – вербалізація концептосфери пандемії COVID–19 у сучасному китаїськомовному публіцистичному дискурсі

Мета роботи полягає у дослідженні вербалізації концептосфери пандемії COVID–19 у сучасному китаїськомовному публіцистичному дискурсі.

Досягнення означеної мети передбачає виконання таких **завдань**:

- висвітлити сутність поняття «концептосфера» у сучасних лінгвістичних розвідках;

- дослідити сутність поняття «номінативне поле» і особливості його моделювання в рамках вивчення вербалізації концептосфери пандемії COVID–19 в сучасній китаїській мові;

- схарактеризувати центральні й периферійні засоби вербалізації концептосфери пандемії COVID–19 в сучасній китаїській мові;

- змоделювати номінативне поле концептосфери пандемії COVID–19 в сучасній китаїській мові.

Методами метод суцільної вибірки, метод аналізу та синтезу, метод концептуального аналізу, описовий метод та контекстуальний метод, функціональний метод та структурний метод.

Матеріалами дослідження є 100 мовних одиниць, (з 10 сторінок обсягу публіцистичних текстів, які було обрано на сайтах 微博、人民日报、新华、至于 та інших.методом суцільної вибірки.

Теоретичне значення нашої роботи полягає у подальшому розвитку загальних положень когнітивної лінгвістики та лінгво-когнітивного методу дослідження. Проведений аналіз концептосфери пандемії COVID – 19 у китайському сучасному публіцистичному дискурсі можна вважати певним внеском у розробку теоретичних питань з лінгоконцептології.

Практичне значення нашої роботи полягає у можливості подальшого використання отриманих результатів як допоміжних матеріалів для робіт з когнітивної лінгвістики та урізноманітненні можливостей перекладача ефективно досягати професійних цілей під час перекладу. Також матеріали цієї роботи можна використовувати для вивчення нової лексики, пов'язаною з тематикою пандемії COVID – 19 в рамках викладання дисциплін, таких як: «Усний двосторонній переклад китайської мови», «Практичний курс перекладу китайської мови» та «Переклад медичних текстів сучасної китайської мови».

Наукова новизна полягає в тому, що вперше було встановлено особливості моделювання номінативного поля в рамках вивчення вербалізації концептосфери пандемії COVID – 19. Вперше було проаналізовано та схарактеризовано центральні і периферійні засоби реалізації концептосфери пандемії COVID – 19. Вперше у вітчизняному китаєзнавстві було змодельовано номінативне поле концептосфери пандемії COVID – 19 в сучасній китайській мові.

Апробація результатів дослідження здійснювалася у Київському національному лінгвістичному університеті на Міжнародній науково-практичній відеоконференції “AD ORBEM PER LINGUAS. ДО СВІТУ ЧЕРЕЗ МОВИ”, що проходила 25 травня 2022 року.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, 3-ох розділів з висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, списку використаних джерел, (резюме).

Загальний обсяг наукового дослідження становить __ сторінок. Список використаної літератури містить 95 найменувань праць вітчизняних та зарубіжних науковців. У вступі обгрунтовано вибір теми та її актуальність, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, використані методи, висвітлено новизну дослідження, теоретичне та практичне значення отриманих результатів, зазначено їх апробацію.

У першому розділі теоретичні основи дослідження концептосфери пандемії COVID – 2019, розглянуто дефініції поняття концепту, картини світу, концептосфери та номінативного поля, дослідили особливості публіцистичного дискурсу. В другому розділі особливості висвітлено методологічні засоби дослідження концептосфери пандемії COVID – 19. В третьому розділі проаналізовані лексичні одиниці та їх функціонування в публіцистичних текстах, публіцистично номінативне поле концептосфери пандемії COVID – 19, та встановлено його центральні та периферійні засоби вербалізації.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНЦЕПТОСФЕРИ ПАНДЕМІЇ COVID-19 У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

1.1 Сутність поняття «когнітивна лінгвістика»

Когнітивна лінгвістика, належить до низки наук, які вивчають один спільний предмет – когніцію, когнітивна наука – міждисциплінарна і є «парасольковим терміном» для когнітивної психології, когнітивної лінгвістики, філософської теорії, логічного аналізу мови, теорії штучного інтелекту, нейрофізіології. Такі дисципліни, як когнітивна антропологія, когнітивна соціологія і навіть когнітивне літературознавство почали пікреслюватись в сучасній лінгвістиці, тобто майже в кожній гуманітарній науці виділилася спеціальна галузь, пов'язана з застосуванням когнітивного підходу та когнітивного аналізу до відповідних об'єктів певної науки (Кубрякова, 1997).

Когнітивна лінгвістика – лінгвістичний напрям, в центрі уваги якого є мова як загальний когнітивний механізм, як когнітивний інструмент система знаків, що відіграють роль у репрезентації (кодуванні) і в трансформуванні інформації. Матеріалом лінгвокогнітивістики є мова та свідомість, що відрізняє її від інших когнітивних наук. Разом із тим, відмінними від інших когнітивних є методи когнітивної лінгвістики, яка досліджує когнітивні процеси, робить висновки про типи ментальних репрезентацій у свідомості людини на основі використання під час дослідження мови, власне лінгвістичних методів аналізу з подальшою когнітивною інтерпретацією результатів дослідження (Красавский, 2001).

Ключовими поняттями когнітивної лінгвістики є поняття інформації та її обробки людським розумом, поняття структур знання та їхня репрезентація у свідомості особистості і мовних формах. Разом із іншими науками, що входять до когнітології, вона намагається відповісти на питання про те, як організована

свідомість людини, як людина пізнає світ, які відомості про світ стають знанням, як створюються ментальні простори (Красавский, 2001).

Значення мови є надзвичайним: саме через мову, з одного боку, об'єктивується розумова діяльність, та з іншого – її вивчення – це шлях дослідження пізнання, тому що когнітивні та мовні структури існують у певних співвідношеннях. Когнітивна лінгвістика досліджує, як пов'язані структури людських знань з мовними формами, як вони представлені у свідомості людини (Селіванова, 2008).

Предметом когнітивної лінгвістики є проблема ролі мови у процесах пізнання світу, процесах його оформлення у вигляді понять, які закріплено мовними знаками, проблема співвідношення концептів з мовними картинами світу. У сучасній когнітивній лінгвістиці стрижневим стає поняття концепт, яке як термін все частіше використовується дослідниками, які розглядають проблеми мовного подання когніцій, тому саме це ключове поняття відрізняє когнітивну лінгвістку від інших напрямів дослідження семантики. Це поняття не має однозначного визначення, зміст концепту дуже істотно варіюють у концепціях різних наукових шкіл та окремих учених. Це пов'язано із тим, що концепт має двоїсту сутність – психічну та мовну, – і це дає великий простір для тлумачення (Селіванова, 2008).

Лінгвоконцептологія є порівняно новою наукою в сфері сучасного мовознавства. Початок її дослідження розпочався в кінці XX на початку XXI століття. Думки науковців щодо походження цієї галузі, а також щодо її зв'язку з іншими науками розходяться. Зокрема, В.Л. Іващенко (2013) зауважує, що одним з поштовхів для утворення галузі лінгвістичної концептології стало поширення поняття «концепт». Як напрям вона виникла в контексті функціоналізму та генеративізму на межі когнітивної та антропоцентричної наукових парадигм. Н.В. Долусова (2006) вважає, що лінгвоконцептологія як окрема наука первинно входила до когнітивістики наприкінці XX ст.

Дослідниця пояснює, що ця наукова дисципліна «вивчає формування та функціонування концептів, досліджує їхню структуру та зв'язки між ними на тлі мовного матеріалу, тобто шляхом дослідження безпосередньої взаємодії мови та мислення». О.О. Селіванова (2010) також стверджує, що лінгвоконцептологія як наука виокремила з когнітивної лінгвістики. Вчена виділяє основну мету аналізованої науки – опис концептів, а також мовних засобів, що їх репрезентують, і конкретні завдання лінгвістичної концептології.

1.2 Кваліфікація поняття «мовна картина світу» в сучасних лінгвістичних розвідках

В останні роки поняття мовної картини світу (МКС) все більш активно використовується і розробляється в наукових лінгвістичних дослідженнях найширшого спрямування. Зростаючий інтерес до цього феномену викликаний тією обставиною, що МКС є одним з найбільш глибинних шарів картини світу в глобальному сенсі слова, під якою мається на увазі впорядкована сукупність знань про дійсність, що сформувалася в суспільній (а також у груповій, індивідуальній) свідомості

Мовна картина світу є суб'єктивним образом об'єктивної реальності, оскільки кожна людина по-своєму і неповторно відтворює світ. Іншими словами, «мовна картина світу – це комплекс мовних засобів, у яких відображені особливості етнічного сприйняття світу», «це сукупність уявлень народу про дійсність, зафіксованих в одинцях мови на певному етапі розвитку народу (Попова, 2002). Мовна картина 语言世界图景 (далі – МКС) та немовні картини світу є різними способами об'єктивації, проявами концептуальної картини світу (надалі – ККС). Кожна з них має власний інструментарій, інвентар відповідних засобів, що використовуються для прояву концептуального «бачення» світу: мова, жести, міміка, рухи тіла, пози, символи, артефакти, одяг, ритуали та ін.

Вони представляють різні культурні сфери в загальній людській культурі, постійно співіснують та проявляються одночасно з різним ступенем об'єктивації в кожному конкретному акті рефлексії людини на навколишній світ і на себе, як представника цього світу (彭文钊, 2008, с. 30).

Під МКС А.В. Кравченко (2001) розуміє те, як «в мові відбивається бачення світу людиною, як особливості концептуалізації сутностей буття фіксуються в системі мови, в елементах її граматичної будови і лексикону». У той же час автор підкреслює, що «істотною частиною МКС є система відносин між первинним, чуттєво опосередкованим знанням, і вторинним (власне науковим) знанням, синтезованим на основі сукупного емпіричного досвіду, тобто співвідношення конкретного та узагальненого». З.Д. Попова, (2004) та І.А. Стернін (2001) під МКС розуміють «сукупність зафіксованих в одиницях мови уявлень народу про дійсність на певному етапі розвитку народу».

Метафорична природа поняття МКС призвела до різноманіття смислів, тлумачень у визначенні цього терміну. Так, МКС, за визначенням Г.В. Колшанського (2010) – це те чи інше уявлення людини про певні явища життя, які сформувалися у неї в результаті її життєвого досвіду. Картина світу рівнозначна сукупності знань про світ, філософське розуміння світу». Дослідниця М.В. Піменова (2004) розуміє МКС як «сукупність знань про світ, які відображені в мові, а також способи одержання та інтерпретації нових знань». В.І. Карасик (2004) – як «цілісну сукупність образів дійсності в колективній свідомості». Отже згідно вищевказаних визначень, можна дійти до висновку, що МКС – сукупність мовних відображення, що інтерпретуються з нових знань, отриманих життєвий досвідом.

1.3 Сутність поняття «концептосфера» в сучасних лінгвістичних розвідках

Поняття «концептосфера» у сучасній когнітивній лінгвістиці досі не набуло однозначного термінологічного статусу, тому існує багато теорій та думок відомих лінгвістів щодо поняття концептосфери в сучасній лінгвістиці, адже це мовне явище поєднує в собі різні наукові дисципліни, що спричиняють різну інтерпретацію. Ю.С. Степанов та В.П. Нерознак дотримуються думки, за якою сукупність концептів утворює «концептуальну область», а чи не концептосферу (Нерознак, 1998). Крім того, поряд з поняттям «концептосфера» існує поняття «семантичний простір мови», яке деякі вчені співвідносять з поняттям «мовна картина світу» (Шайкевич, 2005, с. 9). Є праці відомих лінгвістів, в яких концептосферу мови визначають як сукупність концептів, що поєднані на підставі певних ознак, що має національно-культурну специфіку; сукупність потенцій словникового запасу мови або окремого її носія (Лихачев, 1997). Одиниця концептосфери – концепт, який може бути як вербалізованим і виражатися багатьма мовними знаками чи їх сукупністю, і невербалізованим і, відповідно, не мати репрезентації у системі мови. Крім того, концепт може об'єктивуватися на основі альтернативних знакових систем: за допомогою жестів та міміки, музики та живопису, скульптури та танцю та ін. (Попова, 2007).

Концептосфера – сукупність концептів, які у вигляді розумових картинок, схем, понять, фреймів, сценаріїв, гештальтів, абстрактних сутностей, узагальнюючих різноманітні ознаки зовнішнього світу. Концептосфері належать і когнітивні класифікатори, що сприяють певній, хоч і нежорсткій її організації. Зв'язок між концептами як ментальними одиницями виявляється з допомогою аналізу їх концептуальних ознак, які, своєю чергою, кодифіковані через мовні значення як одиниці, об'єктивуючі концепти у мові. Ці зв'язки марковані у мові різними способами: спільністю морфем, просодем, фонетичних сегментів, фоносемантично тощо (Попова 2007, 114-117). Концептосфера має упорядкований характер, що підтверджується системними відносинами між концептами.

Відповідно, концептосфера – це впорядкована сукупність концептів народу, інформаційна база мислення (Попова, 2007, с.26).

Д.С. Лихачев (1993) визначає концептосферу мови як «складну систему, утворену перетинами й переплетіннями численних і різноманітних структурних об'єднань та груп, які «упаковані» в ланцюжки, цикли, розгалужені дерева, поля з центром та периферією тощо». Також він стверджує, що концепти не існують ізольовано. Уся сукупність вербалізованих концептів утворює концептосферу мови. Також російським автором розглядалась концептосфера як концептуальна картина світу або концептуальна модель світу, стверджуючи, що «одна концептосфера може сполучатись з іншою. Наприклад, є концептосфера мови загалом, але в ній – концептосфера інженера-практика, а в ній – концептосфера родини, а в ній – індивідуальна концептосфера».

Однодумцем Д.С. Лихачева із цього питання виступив В.І. Карасик (2005), що визначає види концептосфер такі як: національні, етнічні, групові та індивідуальні. Також Ю.Н. Петеліна (2016) дає власне визначення концептосфери як «духовно, фізично, історично, національно-культурно обумовленої реалізації сприйняття об'єктивного світу у формі цілісного образу, що розкладається на свої складові – концепти». Наведені вище твердження схожі на концептуальну картину світу за суб'єктами. Однак, є науковці, які притримуються іншої думки щодо визначення концептосфери. Серед них А.М. Приходько (2008), О.О. Селіванова (2001) та С.А. Кошарна (2002).

А.М. Приходько (2008) для номінації концептосфери використовує термін «власне концептополе», яке «охоплює певну множину концептів, поєднаних спільністю значення їх імен». О.О. Селіванова (2001) пропонує таке поняття концептосфери: «у межах концептуальної системи представники когнітивної семантики виокремлюють концептуальні сфери або домени. Вони відповідають фрагментам концептуальної системи, які репрезентують певну предметну галузь (наприклад, рослин, тварин, політики, музики тощо)». В цих твердженнях

концептуальні сфери прирівнюються до тематичних полів. Наше дослідження базується саме на визначенні О.О. Селіванової. Отже, в нашій роботі ми притримуємось поняття концептосфери як сукупності концептів, які у вигляді розумових картинок, схем, понять, фреймів, сценаріїв, гештальтів, абстрактних сутностей узагальнюють різноманітні ознаки зовнішнього світу. Концептосфері належать і когнітивні класифікатори, що сприяють певній, хоч і нежорсткій її організації.

1.4 Поняття «номінативне поле» в когнітивній лінгвістиці

Одним із першочергових етапів дослідження концепту є отримання щонайбільшого всеохоплюючого списку мовних одиниць, за допомогою якого здійснюється вербалізація, а саме – структурування номінативного поля концепту, що визначатиметься як «сукупність мовних одиниць, що відображають зміст концепту в певний період розвитку суспільства» (Афанасьева, 1997). Номінативне поле має певні особливості, що відокремлюють його від інших структурних угруповань лексики, насамперед своїм комплексним характером, що охоплює лексико-семантичне та лексико-фразеологічне поле, синонімічний ряд, тощо. Однак, воно не є структурним угрупованням в системі мови, а постає сукупністю номінативних одиниць, що були виявлені та впорядковані. Основною частиною складової поля є слово, значення котрого визначається його місцем у лексико-семантичному полі (Вардзелашвили, 2008).

Номінативне поле концепту є неоднорідним та об'єднує як прямі номінації безпосередньо самого концепту, що утворюють ядро номінативного поля, так і номінації окремих когнітивних ознак концепту, що розкриваються як певний зміст концепту та ставленням до нього в різних комунікативних ситуаціях, що створюють периферію номінативного поля (Уфимцева, 1997). За словами З.Д. Попової (2004) та Й.А. Стерніна (2001), до номінативного поля концепту можуть входити: прямі

номінації концепту (ключове слово – репрезентант концепту – яке обирається дослідником як назва концепту та назва номінативного поля, і його системні синоніми); похідні, переносні номінації концепту, спільнокореневі слова, одиниці різних частин мови, дериваційно пов'язані з основними лексичними засобами вербалізації концепту; симіляри; контекстуальні синоніми; okazionalnі індивідуально-авторські номінації, стійкі поєднання слів, синонімічні ключовому слову; фразеологічні сполучення, що містять назву концепту; паремії (прислів'я, приказки та афоризми); метафоричні номінації; стійкі порівняння з ключовим словом; вільні словосполучення, що можуть номінувати певні ознаки, а також, що характеризують концепт та асоціативне поле, що отримане внаслідок експерименту зі словом-стимулом, що іменує концепт; суб'єктивні словесні дефініції, запропоновані учасниками експерименту як тлумачення запропонованого їм концепту; словникові тлумачення мовних одиниць, що репрезентують концепт; словникові статті в енциклопедіях або довідниках (інформаційно-експлікативні тексти); тематичні тексти (наукові або наукові-популярні, що розкривають зміст концепту), публіцистичні або художні тексти, які розкривають зміст концепту тими засобами, що є для них властивими; сукупність текстів (за потреби експлікації або обговорення змісту складних, абстрактних чи індивідуально-авторських концептів) (Азамурова, 1997).

Ключове слово (лексична одиниця, яка найбільш повно номінує досліджуваний концепт) та його синоніми утворюють ядро номінативного поля. До ядра так само за Л.М. Михайловою, (2008) відносимо лексеми, які відзначаються такими ознаками:

- а) висока частотність вживання;
- б) найбільша узагальненість за своєю семантикою у прямому значенні;
- в) стилістична й експресивна нейтральність.

Отже, у структурі концептосфери є ядро (когнітивно-пропозиційна структура концепту), параядерна зона (інші лексичні репрезентації концепту, його синоніми

тощо) та периферія (асоціативно-образні репрезентації). Ядро й параядерна зона переважно відображають універсальні та загальнонаціональні знання, а периферія - виключно індивідуальні.

1.5 Поняття «концепт» та його структурно-типологічні характеристики в сучасній лінгвістиці

Інформація в житті будь-якої людини посідає значне місце, де один з найпоширеніших способів її сприймання є зв'язування між собою слів, що допомагають утворювати у свідомості людини образи предметів з реального світу. Не найменшу роль в дослідках сучасної лінгвістики посідає роль лінгвокультурологія. Лінгвокультурологія представляє собою перспективну лінгвістичну сферу, що котра бере свій початок формування в кінці двадцятого віку в результаті інтегрування мовознавства із суміжними дисциплінами: культурологія, етнологія та етнографія. Вперше цей термін з'явився в роботах В.Н. Телії (1996), В. В. Воробйова (1995), В.А. Маслової (1997), Н.Д. Арутюнової (1996), Ю.С. Степанової (1997), В.І. Карасика (1998) та інших лінгвістів.

В.А. Маслова (1997) визначає лінгвокультурологію як «русло лінгвістики, що виникло на точці перетину лінгвістики та культурології», як «гуманітарну дисципліну, що вивчає утворену національну мову, що виникла в мовних процесах разом з матеріальною та духовною культурою» або як «інтегровану область знань, що уособлює в собі результати досліджень в культурології, мовознавстві, етнолінгвістиці та культурної антропології».

На думку В.В. Воробйова (1995) лінгвокультурології – «комплексна наукова дисципліна синтезованого типу, що вивчає взаємозв'язок та взаємодію культури з мовою в його функціюванні та відображенні цей процес як цілісну структуру унікальних одиниць в єдності їх мовного та позамовного (культурного) вмісту за

допомогою системних методів та з орієнтацією на сучасні пріоритети та культурні установи».

В.В. Красних (2005) поняття «лінгвокультурологія» розуміє як «дисципліну, що вивчає прояв, відображення та фікцію культури в мові, що безпосередньо пов'язана з вивченням національної культури світу, мовної свідомості, особливостей ментально-лінгвальних комплексу». Таким чином, лінгвокультурологія вивчає взаємозв'язок мови та культури будь-якого народу, використовуючи різні методи, що застосовуються в різних сферах лінгвістики. Результатом є бачення картини світу, яке базується на безпосередній взаємодії культури та мови, включно з індивідуальними відмінностями, що притаманні кожній культурі.

Поняття «концепту» було запозичено із математичної логіки, та вперше цей термін було використано в науковій літературі в статті «Концепт та слово» відомого філософа С.А. Аскольдова-Алексєєва (1928). Дослідник стверджує, що концепт – це процес утворення думки з рівнями абстракції, що заміщують думки певної множини предметів одного й того ж самого роду, що означає здатність концепту бути замісником не тільки одного предмету та його сторін, але й функцій думки.

Існує 3 підходи до розуміння «концепта»:

- *лінгвокогнітивний підхід;*
- *психолінгвістичний підхід;*
- *лінгвокультурологічний підхід.*

Вивченням першого підходу займались Лихачев (2002), Попова (2007), Стернин (2006) та Кубрякова (2004).

С. Лихачев (2002) стверджує, що концепт існує і для самого слова, де, по-перше, для кожного основного (словникового) значення слова окремо і, по-друге, пропонує вважати концепт свого роду «алгебраїчним» вираженням значення, котрим ми оперуємо в письмовому та усному мовлені, тому що описати всі сторони значення слова людина просто не встигає, іноді не може, а іноді по-своєму

інтерпретує його». Ми можемо зробити висновки, що концепт – це результат зіткнення життєвого досвіду людини, його досвідченості з його власним розумінням цього слова.

Попова (2007) та Стернин (2006) розглядають поняття «концепт», як «глобальну змістовну одиницю, організовану за принципом ядра та периферії, яка віддзеркалює всі сторони усвідомленого явища» (Стернин). Вони стверджують, що концепти вже існують в пам'яті людини, при цьому нові концепти виникають в результаті життєдіяльності, чутливого та ментального досвіду. «Концепт – оперативна одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи та мови мозку, всієї картини світу, квант знання. Найважливіші концепти виражені в мові» (Кубрякова, 2004).

Вивченням психолінгвістичного підходу займалась А.А. Залєвская (2002), В.Я. Миркін (2000). Концепт як надбання індивіда та концепт як інваріант, який може функціювати в певному соціумі або культурі, при цьому роблячи акцент на суб'єктивно значимих характеристиках концепту. Всі концепти пов'язані, функціонуючи за принципом само-організаційної системи. Концепт є певним існуючим у свідомості індивіда перцептивно-афективним утворенням, що раптово функціонує у пізнавальній та комунікативній діяльності індивіда (Залєвская, 2002).

О.В. Маркін (2000) розглядає концепт з точки зору результату психічної діяльності людини: «концепт – блок знань, що є сукупністю конкретних образів (зорових, слухових, смакових, тактильних та нюхових), розумових (в тому числі оцінювальних), прототипних, гештальтних, фреймових, сценарних та інших елементів в психіці людини». Згідно з думкою В.І. Слишина (2004), культура та мова народу знаходиться в тісному зв'язку з «концептом». Крім того, дослідник відмічає, що «концепт» належить свідомості народу, Саме цьому «концепт» – це умовна дослідницька одиниця, що направлена на комплексне вивчення мови, свідомості та культури. К.В. Карасик (2003) розглядає концепти як «ментальні утворення, що віддзеркалюють вагомі усвідомленні типізовані фрагменти досвіду,

що зберігаються в пам'яті людини», як «багатогранне ментальне утворення, в складі якого виокремлюються образно-перцептивна, поняттєва та ціннісні сторони». Крім того натрапляємо на таке визначення: «Концепт – це як певний потік культури у свідомості людини; те, як культура є невід'ємною частиною ментального світу людини. Та з іншого боку, концепт – це дещо, за допомогою чого людина – рядова, проста людина, не «творець культурних цінностей» – сам входить до складу культури, а в деяких випадках сам впливає неї» (Степанова, 2006).

В.В. Червоних (2005) дотримується думки, що термін «концепт» може існувати лише у контексті абстрактних понять. Вона вважає концепт найзагальнішою та максимально абстрагованою ідеєю «предмету», яка піддається когнітивній обробці в сукупності всіх валентних зв'язків, що характеризуються національно-культурним маркуванням. Таким чином, проаналізувавши різноманітні підходи до визначення цього поняття, ми будемо базуватись на лінгвокогнітивному понятті концепту, який наведений вище.

У зв'язку з відсутністю єдиного поняття концепту у вчених також немає спільної думки щодо єдиної теорії, що чітко визначає структуру концепту. Дехто стверджує, що структури концепту зовсім не існує. При цьому низка вчених відзначає, що концепт має складну та багаторівневу структуру, яка включає три компоненти:

- 1) основна, актуальна ознака (загальновідома інформація);
- 2) додаткові, або кілька додаткових, пасивних ознак, які є вже неактуальними, історичними (інформація, відома окремим носіям мови);
- 3) внутрішня форма, зазвичай зовсім не усвідомлювана, зображена в зовнішній, словесній формі (етимологічна інформація) (Попова, 2004).

У *першому* шарі, тобто в актуальній ознаці, концепт реально існує «для всіх, хто користується цією мовою як засобом взаєморозуміння та спілкування». Оскільки концепт є засобом спілкування, то, з огляду на цей «шар», концепт можна включити й у структури спілкування, й у розумові процеси (Попова, 2004).

У *другому* шарі чи додаткових, «пасивних» ознаках концепт реально існує «тільки у деяких соціальних груп».

Третій шар, чи внутрішня форма, лише відкривається дослідниками. Але це означає, що у цьому шарі концепт немає. «Концепт існує тут як основа, де виникли і тримаються інші верстви».

Попова та Стернін (2004) виділяють такі моделі концепту, де:

1) ядро – прототипна одиниця концепту, яка може бути загальнонародною, груповою та індивідуальною;

2) базові шари, що нашаровують ядро, в послідовності від менш до більш абстрактних; загальнонародні ознаки цих верств лежать в основі взаєморозуміння людей під час обміну концептами. Кількість та зміст цих шарів у свідомості різних людей по-різному;

3) інтерпретаційне поле концепту, що містить оцінки та трактування змісту ядра концепту національною, груповою та індивідуальною свідомістю.

Належність до тієї чи тієї зони визначається насамперед яскравістю ознаки у свідомості носія відповідного концепту. Опис здійснюється як перерахування ознак від ядра до периферії зі зменшенням яскравості ознаки.

С.Г. Воркачев (2007) виокремлює у складі «концепту» такі складові:

1) понятійна складова: ця складова відображає ознакову та структуру визначення;

2) образна складова: фіксує когнітивні метафори;

3) значима складова: ця складова визначається місцем, яке займає ім'я концепту в лексико-граматичну систему конкретної мови.

1.6 Публіцистичний дискурс як об'єкт вивчення лінгвістики

Дискурс – складне комунікативно-когнітивне явище, до складу якого відносять текст та різні екстралінгвістичні компоненти (знання про світ,

твердження, ціннісні орієнтири), що відіграють важливу роль для розуміння та сприйняття інформації (Хохловська, 2017). Елементами дискурсу виступають викладені події, учасники цих подій, перформативна інформація та обставини, що пов'язані з ними тощо. На етапі розвитку лінгвістичної науки більшість класифікацій дискурсу виділяють публіцистичний дискурс як самостійний тип. Зазначений факт обумовлений соціальною значимістю тієї комунікативної сфери, яку репрезентує цей тип дискурсу: по-перше, інформування масового адресата про суспільно значущі проблеми та події, по-друге, формування соціальної оцінки цих проблем і подій, по-третє, управління, маніпуляція суспільною думкою. Н.І. Клушина (2014) вказує: «Публіцистичний дискурс – це тип дискурсу, що впливає, що реалізує принцип переконання, а отже, що надає потужний ефект на свого адресата». Для публіцистичного дискурсу характерними є два комуніканти – автор та реципієнт, і передача інформації разом із її оцінкою автором статті. Насамперед тексти публіцистичного дискурсу охоплюють велику кількість адресатів. Сучасний публіцистичний дискурс, з одного боку, характеризується достатком клішованих форм, готових до вживання блоків, оборотів та мовних стереотипів. З іншого боку, публіцистика рясніє прийомами та формами, які не закріпилися в мові та відмічаються конструктивністю в умовах певної мовної ситуації з вірогідною комунікативною метою (Горохова, 2002).

Серед різноманітних засобів, характерних для сучасного публіцистичного дискурсу, виокремлюється явище, що виявляється у підборі подальшого плану висловлювання, спрямованого на інформаційно-емоційний вплив на адресата та, зрештою, досягнення позитивного комунікативного результату. Особливої уваги заслуговують власне мовні зміни публіцистичного дискурсу, до яких можна віднести збільшення частки оцінної, зниженої, розмовної, просторічної, сленгової жаргонної, а також вульгарної та навіть нецензурної лексики та фразеології; «іронізація» публіцистичного дискурсу; емоційність та образність як характерна прикмета публіцистики; стилістичний динамізм, що виявляється через поєднання

різко контрастних стилістичних елементів (Білозерова, 2001). Вивчаючи поняття публіцистичного дискурсу, дослідники виділяють такі його одиниці:

- у потоці звуку: звуки, склади, фонетичні слова, синтагми, фрази;
- у ланцюжку мовних виразів: морфеми, слова, словосполучення, предикативні одиниці, речення, надфразові єдності, абзаци;
- у процесі спілкування: різні соціально-інтерактивні одиниці, такі як дія, хід, обмін, стратегія, трансакція, епізод, ціла комунікативна дія;
- з погляду стилістики мови: фігури і тропи (О.В. Темнова, 2017).

Головною одиницею публіцистичного дискурсу вважає публіцистичний текст, у якому розглядаються актуальні політичні, економічні, літературні, екологічні, національні та інші проблеми суспільства. Складовими будь-якого дискурсу є «мовні події, тема, стратегія та тактика» (Горохова, 2002). Одиницею дискурс-аналізу публіцистичного дискурсу є мовленнєва подія-повідомлення, у якому має місце мовленнєвий акт вторинної непрямой номінації. Стратегія публіцистичного дискурсу постає як «когнітивний процес, у якому той, хто говорить, співвідносить свою комунікативну мету з конкретним мовним виразом» (Добросклонська, 2014). Головними стильовими рисами виступають логіка, достовірність, експресивність та образність.

Стернін (2004) показує такі риси публіцистичного дискурсу: 1) публіцистичний дискурс став персоніфікованим; 2) спостерігається розширення проблематики статей: практично зникли з газетно-журнальної сфери табуйовані теми; 3) на зміну закритим питанням з'явилася відкрита критика журналістів; 4) як наслідок, зросла кількість вживань оцінної лексики, що відображає іронічне, іноді навіть саркастичне ставлення до дійсності; 5) публіцистичний дискурс став більш емоційним та образним; 6) змістовна різноманітність матеріалу сприяє збільшенню кількості слів і фразеологічних поєднань різних тематичних пластів; 6) зросли діалогічність і стилістичний динамізм публіцистичного дискурсу, що зумовлено насамперед переходом від «пропаганди та агітації» до плюралізму та доказу;

7) особливу роль стали відігравати публікації, виконані в аспекті проаналітичних жанрів. Безсумнівно, особливу роль публіцистичному дискурсі набули як мовні засоби посилення особистісного контакту, так і мовні засоби, які виражають оцінну позицію публіциста.

Етична та етикетна оцінка культури сучасного товариства, що актуалізується у ЗМІ, зокрема у літературно-мистецьких журналах, є основною при аналізі реалій сучасного світу. Теми публіцистичного дискурсу – політика, економіка, наука є перетином семантичних сфер, що належать до висловлювань різних учасників спілкування. Комунікативна стратегія публіцистичного дискурсу реалізується у тексті таких основних рівнів, тісно пов'язаних між собою: ідеологічному, соціокультурному, психологічному, естетичному. *Ідеологічний рівень* публіцистичного дискурсу визначається пошуком однодумців у неінтегрованій на момент спілкування аудиторії, у встановленні контактів з ними та розгорнутої аргументації положень, що висуваються. *Соціокультурний рівень* пов'язаний з виявленням всередині аудиторії того ядра, яке здатне адекватно сприймати систему образів у посланні. *Психологічний рівень* формується на основі психофізичних особливостей споживачів запропонованого повідомлення, специфіки їх сприйняття, внутрішньої потреби участі у комунікаційному процесі. І, нарешті, *естетичний рівень* публіцистичного дискурсу складається із змістовності форми, тобто прагнення автора впливати на аудиторію завдяки цілісності послання їй адресованого (Щелкунова, 2004). Отже, згідно наведених вище тверджень можна дійти висновку, що публіцистичний дискурс цілеспрямовано закликаний повідомляти про явища навколишньої дійсності, конструювати їх у текстах передачі широкому колу осіб.

Висновок до розділу 1

У першому розділі нашої роботи ми розглянули та проаналізували основні поняття, пов'язані із темою нашої роботи. Таким чином, ми дійшли таких висновків, про те що когнітивна лінгвістика – це мовознавчий напрям, в якому функціонування мови розглядають як різновид пізнавальної діяльності, а когнітивні механізми та структури людської свідомості досліджують через мовні явища. Ключовими поняттями когнітивної лінгвістики є поняття інформації та її обробки людським розумом, поняття структур знання та їхня репрезентація у свідомості особистості і мовних формах. Разом із іншими науками, що входять до когнітології, вона намагається відповісти на питання про те, як організована свідомість людини, як людина пізнає світ, які відомості про світ стають знанням, як створюються ментальні простори. У сучасній когнітивній лінгвістиці стрижневим стає поняття концепт, яке як термін все частіше використовується дослідниками, які розглядають проблеми мовного подання когніцій.

Концептуальна картина світу (надалі ККС) – це відображення реального світу в свідомості людини, впорядкована картина знань про дійсність, що сформувалася в суспільній (а також груповій, індивідуальній) свідомості.

За ознакою значущості, вагомості смислового обсягу ККС служить вихідною точкою і смисловою домінантою для інших картин світу, кожна з яких своїми способами і засобами строго регламентованого системного і функціонального інвентарю відтворює цей смисловий обсяг в рамках своїх обмежених можливостей.

Мовна картина світу (далі – МКС) та немовні картини світу є різними способами об'єктивації, проявами ККС. Метафорична природа поняття МКС призвела до різноманіття тлумачень у визначенні цього терміну. Ми в цій роботі будемо притримуватись терміну, нацього дослідницею М. В. МКС як «сукупність знань про світ, які відображені в мові, а також способи одержання та інтерпретації нових знань».

Поняття концепту нещодавно стало використовуватись у науковому побуті, але вже широко використовується як ключове поняття в когнітивній лінгвістиці.

Концепти дають можливість орієнтуватися в дійсності, зберігати знання про світ, а також надають можливість розрізняти та визначати об'єкти дійсності під певні категорії та класи, що визнані суспільством. Одним із першочергових етапів дослідження концепту є отримання щонайбільшого всеохоплюючого списку мовних одиниць, за допомогою якого здійснюється вербалізація, а саме - структування номінативного поля концепту, що визначатиметься як «сукупність мовних одиниць, що відображають зміст концепту в певний період розвитку суспільства».

Номінативне поле має певні особливості, що відокремлюють його від інших структурних угруповань лексики, насамперед своїм комплексним характером, що охоплює лексико-семантичне та лексико-фразеологічне поле, синонімічний ряд, та т.п.. Однак, воно не є структурним угрупованням в системі мови, а постає сукупністю номінативних одиниць, що були виявлені та впорядковані. Основною частиною складової поля є слово, значення котрого визначається його місцем у лексико-семантичному полі. Номінативне поле концепту є неоднорідним та об'єднує як прямі номінації безпосередньо самого концепту, що утворює ядро номінативного поля, так і номінації окремих когнітивних ознак концепту, що розкриваються як певний зміст концепту та ставленням до нього в різних комунікативних ситуаціях, що створюють периферію номінативного поля.

РОЗДІЛ 2 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНЦЕПТОСФЕРИ ПАНДЕМІЇ COVID – 19 В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

У сучасному мовознавстві простежується тенденція до конвергенції когнітивного й прагматичного підходів. У когнітивно-прагматичному аспекті аналізуються різні типи дискурсу, проводиться аналіз концептів, спонукальної модальності, паремій, неологізмів, оказіональної лексики тощо (Болдырев, 2001). Загальнонаукова методологія базується на теоретичних концепціях, охоплюючи: 1) методи, що використовуються на теоретичному рівні дослідження, сюди входить: індукція, дедукція, системний підхід тощо; 2) методи, що використовуються не тільки на теоретичному, а й на практичному рівнях дослідження, сюди входять: аналіз і синтез, систематизація, узагальнення, моделювання, формалізація, абстрагування та інші методи (Сухорольська, 2005).

2.1 Особливості будування номінативного поля концептосфери пандемії COVID – 19 у сучасній китайській мові

Номінативне поле відрізняється від виділених у лінгвістиці структурних угруповань лексики: лексико-семантичної групи, лексико-семантичного поля, лексикофразеологічного поля, синонімічного ряду, асоціативного поля тим, що воно є комплексним, зважаючи на всі перелічені типи угруповань до свого складу. Номінативне поле охоплює різнорівневі мовні одиниці і є принципово неоднорідним: воно містить як безпосередньо прямі номінації самого концепту (*ядро номінативного поля*), так і номінації окремих когнітивних ознак концепту, що розкривають зміст концепту (*периферія номінативного поля*) (Телія, 1986). Слід зазначити, що З.Д. Попова та І.А. Стернін (2006) розглядають елементи поля виключно як мовні одиниці і ніколи не використовують для їх позначення термін "концепт". У той самий час В.М. Савицький (2012), міркуючи з питань визначення

поля концепту, широко використовує цей термін, стверджує, що існує таке поняття, як *поле концепту*, яке передбачає, що концепт притягує до себе кілька інших концептів. Г.Г. Слишкін (2000) розглядаючи концепт як систему, стверджує, що є свого роду входи і виходи з концепту, які, відповідно, здійснюються через взаємодію із зовнішнім середовищем – концептосферою (сукупністю концептів, утвореної всіма потенціями концептів носіїв мови, шляхом асоціативного обміну мовними одиницями, в яких опредмечуються концепти (Лихачов 1993, с.5). Таким чином, необхідно брати до уваги, що елементи номінативного поля все ж таки варто розцінювати, в першу чергу, як мовні одиниці, оскільки не всі вони будуть концептами.

З.Д. Попова та І.А. Стернін (2006) також виділяють три типи номінативних полів:

1) найбільш комунікативно релевантні концепти мають *велике номінативне поле*, яке легко виявити (виявляється багато системних засобів позначення концепту та його ознак);

2) комунікативно малорелевантні для широкого кола людей концепти, що відображають зазвичай вузькоспеціальні, конкретні мислення, відомі вузькому колу людей (мізинець, мочка вуха), мають *обмежене номінативне поле* (виключає синонімічні ряди);

3) частково релевантні концепти, для опису яких використовують ряд оказіональних одиниць або ситуативних номінацій (молодята – подружжя зі стажем), позбавлені системно виявленого номінативного поля, вони можуть мати тільки *суб'єктивні, оказіональні номінації*, описи окремих ознак концепту, індивідуально-авторські, без назви всього концепту (Стернін, 2006).

У побудові номінативного поля концептосфери пандемії COVID–19 у сучасному публіцистичному дискурсі ми виділили й проаналізували різноманітні номінації досліджуваної концепту COVID–19. Отже, ядром номінативного поля концептосфери пандемії COVID – 19 слугує концепт «COVID – 19 як хвороба»,

який становить назву концепту-ядра, та містить *10 синонімів*, які номінують концепт COVID – 19. Також методом суцільної вибірки з публіцистичних статей було обрано *100 лексичних одиниць* та досліджено їх розташування в номінативному полі на базі їх приядрових та периферійних ознак.

2.2. Критерії відбору матеріалу для дослідження вербалізації концептосфери COVID-19 в сучасній китайській мові

Мова існує заради вербалізації концептів, а вербалізація концепту відбувається саме через слово. Інформаційний зміст концепту складається з мінімальної кількості когнітивних ознак, що визначають найважливіші та відмінні ознаки предмета чи явища. Оскільки концепт є соціокультурним регулятором у комунікативних проявах, він потребує способів вербалізації у мові, тим самим перетворюючись на визначальний фактор категоризації мовних значень, а також умовою для існування мовної картини світу, а також визначає рівень сприйняття світу. Адже людина може не тільки вражати свої думки за допомогою готових вербальних форм, а й мислить пізнаючи світ з допомогою взаємодій з концептами, прагнучи змінити картину світу, яка вже склалася за допомогою комунікативної діяльності (Маслова, 1997)

Вербальна об'єктивація концептуального референта є власне вибором адекватного імені концепту. Переважна більшість концептів номінується лексичним шляхом, менша їх частина – синтаксичним та фразеологічним. Лексична об'єктивація, як основний та найбільш продуктивний прийом реалізації концепту, полягає в присвоєнні концепту прототипного імені, зазвичай субстантивного. Синтаксична об'єктивація належить до аналітичних прийомів вербальної репрезентації через словосполучення. Вона менш продуктивна у порівнянні з лексичною, однак її можна успішно використовувати а позначення окремих ідей, які не були підкріплені однослівними номінантами (Маслова, 1997)

Вербалізація – вираження концепту або певних його властивостей мовними засобами. Вербалізація у широкому сенсі позначає словесний опис певних явищ, почуттів, поведінки тощо. Техніки об'єктивації концепту пов'язані зі створенням умов його правильного мовного тлумачення та є способами експліцитної та концентрованої реалізації концепту конкретною мовною одиницею, яка має з ним номінативний зв'язок поза контекстом. Техніка об'єктивації концепту є способом вербального уточнення концепту (Попова, 2004). Вербалізація – процес відповідно до якого мовець-концептуалізатор, під час комунікації, обирає лексичні одиниці з відомої йому мовної системи для вираження концепту, що існує у його свідомості. (Маслова, 1997)

Щоб відновити структуру концепту, потрібно дослідити весь мовний корпус, у якому репрезентований концепт (лексичні одиниці, фразеологічні одиниці, пареміологічний фонд), включаючи систему стійких порівнянь, які закарбували образи-еталони, властиві певній мові. У зв'язку з цим першочерговим завданням лінгвокогнітивного дослідження є отримання вичерпного списку мовних одиниць, що вербалізують концепт. Сукупність мовних засобів, які вербалізують (об'єктивують, репрезентують) концепт у певний період розвитку суспільства, визначаємо як номінативне поле концепту (Попова, 2004).

Перш за все нами було використано *метод суцільної вибірки*, який передбачає фіксацію всіх випадків появи певного явища у тексті чи словнику. Механічна вибірка забезпечує розподіл одиниць, що досліджуються рівномірно по генеральній сукупності. Загалом він є основним способом організації вибірки, коли елементи для аналізу обираються у певному порядку, який визначає сам дослідник. *Метод суцільної вибірки*, полягає в тому щоб відібрати матеріал китайською мовою в цілях проведення дослідження. В цьому випадку матеріалами для роботи слугували публіцистичні статті, опубліковані на китайських сайтах.

Публіцистичний дискурс – найкращий метод передавання інформації реципієнтам про навколишні події та явища. ЗМІ завжди повідомляють основні

новини, які відбуваються в світі, країні та місті. Така всесвітнє лихо також відобразилось в публіцистичних текстах, однак на відміну від медичних текстів, в публіцистичних статтях можна також аналізувати не офіційні вербалізатори того чи іншого поняття чи явища. Стилiстичною особливiстю публіцистичних текстiв є саме використання фразеологiзмiв, сленгiв, неологiзмiв, гасел навіть можливо лексичних одиниць, які створив сам автор, для більш розширеного а глибшого дослідження концептосфери пандемії COVID – 19 були обрані саме публіцистичні тексти.

У сучасній китайській мові шляхом аналізу словників було визначено низку лексем, які не є прямими номінаціями, але найчастіше репрезентують концептосферу пандемії COVID – 19. Проаналізовано 123 лексеми китайської мови, які позначають концептосферу COVID – 19. Концептосфера COVID – 19 в китайській мові репрезентується певною кількістю фразеологічних одиниць. Було досліджено близько 30 фразеологічних одиниць, в яких репрезентується концептосфера COVID – 19.

2.3 Методика дослідження концептосфери пандемії COVID – 19 в сучасній китайській мові

Для методологічної основи нашого дослідження було обрано методи, які найчастіше застосовуються при дослідженнях когнітивного напрямку, ці методи дозволять нам досягнути поставленої мети та завдань роботи.

Завдяки загально-науковим методам таким як *метод аналізу і синтезу* в нашій роботі досліджено, як саме вживаються лексичні одиниці, їх класифікації та можливість поєднання в певні слоти концептів. Метод *аналізу* нам допоміг класифікувати лексичні одиниці в цій концептосфері, а метод *синтезу* – можливість співставити та поєднати лексичні одиниці в спільні концепти, а самі концепти – в концептополя. *Описовий метод* використовує прийоми зовнішньої та внутрішньої

інтерпретації. За допомогою цього методу ми визначили особливості лексичних одиниць концептів, їхню будову та функціонування.

Крім того, було застосовано низку спеціальних лінгвістичних методів. За допомогою *методу когнітивної інтерпретації* отриманих результатів вдалося зробити висновки у виявленні та описі якомога більшої кількості мовленнєвих засобів, що репрезентують концептосферу пандемії COVID – 19 у сучасній китайській мові та описі найбільш повної семантики цих одиниць (слова, словосполучення, тексти, дискурс, асоціативні поля) шляхом використання методики концептуальної інтерпретації результатів лінгвістичного дослідження, та змодельовавши зміст концепту як загальної ментальної одиниці.

Концептуальний аналіз є головним методом логічного аналізу мови й когнітивної лінгвістики, що переважає моделювання і дає реальну змогу простежити, як і якою мірою знання мови відображає знання людини про світ у вигляді тлумачення у словникових дефініціях. Крім того, концептуальний аналіз спрямований на виявлення й осмислення структури вербалізованого концепту з метою з'ясування обставин його формування, знаходження властивих для нього системних зв'язків та їхніх відмінностей від інших концептів; на отримання різнобічних знань про світ, спосіб життя, традиції та культуру носіїв певної мови (Полюжин, 2005). Концептуальний аналіз постає логічним продовженням семантичного аналізу і характеризується певними специфічними ознаками: 1) залучає до сфери своїх інтересів не тільки лінгвістику, а й культурологію, історію, психологію, соціологію, філософію тощо та, крім аналізу словникового значення, включає особистий та етнічний досвід, асоціації носіїв мови та культурно-національний контекст (на відміну від семантичного аналізу, що не виходить за межі власне-лінгвістичного знання і виступає суто мовним аналізом одиниць); 2) досліджувана одиниця розкладається на актуальну ознаку, буквальний смисл і пасивну ознаку (Степанова, 2005), на предметнообразний зміст, поняттєвий і ціннісний складники (Карасик, 2005) тощо (під час семантичного аналізу одиниця

розкладається на семи (диференційні семи, архісеми, конотативні семи тощо). Метою цього аналізу є реконструкція когнітивних зв'язків індивідуальної і колективної свідомості, які сприяють формуванню й упорядкуванню знань про об'єкти дійсності та результати внутрішнього рефлексного досвіду. Цей метод надав можливість виділити концепти в концептосфері та дослідити когнітивні поля кожного концепту.

Метод контекстуального аналізу є сукупністю процедур, спрямованою на встановлення статусу тексту відносно інших текстів, його значимості в соціокультурному контексті, а також на реконструкцію авторського (комунікативного) задуму, мотивів і цілей, загального змісту, рецептивної спрямованості тексту тощо. Суть цього методу полягає у розщепленні значення слова на елементарні смислові компоненти з ціллю опису семантичного аспекту значеннєвих мовних одиниць. За цими компонентами слова різняться між собою або об'єднуються. Інакше висловлюючись, опис фактів здійснюється набором ознак, які входять у їх план змісту. Контекстуальний метод, ми застосовували для встановлення особливостей створення нових неологізмів, пов'язаних з цією концептосферою.

Структурний метод – це метод дослідження мови, який спеціалізується тільки на основі відношень та зв'язків між мовними елементами. Предметом вивчення структурного методу є мова як цілісна функціональна структура, її елементи та частини, які пов'язані між собою чіткою системою лінгвальних відношень. Цей метод вивчає саме внутрішню організацію мови, а тому він є не тільки актуальним а й необхідним для дослідження. Гаслом структурного методу є такі характеристики: несуперечливий, об'єктивний і економний опис мовних фактів (Кочерган, 2010, с. 372). *Структурний аналіз* в нашій роботі був застосований для виявлення структурних особливостей лексичних одиниць концептосфери пандемії COVID – 19 в сучасному китаємовному публіцистичному дискурсі на лексичному та синтаксичному рівнях. Цей вид аналізу надав можливість виявити всі можливі

структурні особливості лексичних одиниць, концептів, а саме особливості їх побудови, розміщення в номінативному полі та структурні особливості самого номінативного поля цієї концептосфи.

Функціональний підхід передбачає собою вивчення функціональної природи мови загалом та її мовних одиниць. Об'єктом дослідження функціональної граматики є функції морфологічних і синтаксичних, рідше лексичних одиниць (Кочерган, 2010, с. 159). Основним підходом вважається напрям «від функції до засобів її реалізації», адже під час комунікативного процесу людина визначає, яким чином вона може виразити свою думку. Функціональний підхід в нашій роботі був застосований для дослідження всіх функцій концептосфери пандемії COVID - 19, та способу її реалізації різними мовними засобами.

2.4 Етапи дослідження вербалізації концептосфери COVID-19 в сучасній китайській мові

Для дослідження репрезентантів концептосфери пандемії COVID-19 у сучасній китайській мові нам необхідно було залучити дослідження, які передбачають визначення ядра номінативного поля концептосфери пандемії COVID-19 та його складників. У сучасній лінгвістичній методології *методика визначення ядра номінативного поля* передбачає процес ідентифікації імені поля (Балли, 1961, с.181) через штучне встановлення, задачу імені поля вибором лексеми зі спільним значенням для одиниць, що будуть входити в поле, лексеми з найменшим емоційним забарвленням та найбільш об'єктивною формою (Балли, 1961). Як ядерної лексеми або групи лексем на роль імені поля можна обрати будь-яку лексеми, яка цікавить дослідника, проте, результати аналізу можуть бути обмеженими, якщо лексема підібрана невдало, якщо вона не володіє властивостями притягувати велику кількість лексем (Бреник, 2009). Як вже було зазначено вище,

ядром концептосфери в нашій роботі обрано саме концептосферу COVID–19 в сучасній китайській мові та всі його синонімічні назви.

Визначивши ядро, ми перейшли до таких етапів дослідження вербалізації концептофери пандемії COVID – 19: 1) встановлення базових образів, уявлень про пандемію COVID – 19, довкола яких формуються нові додаткові образи, що становлть соціолінгвальні особливості вербалізації та встановлені в ході контекстуального аналізу. Якісне дослідження передбачає реконструкцію перцептивно-образного шару та встановлення ціннісної складової концепту з допомогою методу контекстуального аналізу, в результаті використання якого ми встановимо периферію та приядрові концепти концептосфери пандемії COVID – 19; 2) виявлення мовних засобів репрезентації концепту в публіцистичному дискурсах, для опису змісту і структури значення. У результаті дослідження мовознавець отримує набір лексичних одиниць, які вербалізують концептосферу і входять до її номінативного поля (Скриннікова, 2004). В нашій роботі ми також використовуємо даний метод для побудування номінативного поля.

Висновок до розділу 2

Для досягнення поставленої мети та завдань в нашій роботі ми керувались комплексним підходом для вибору методів дослідження. Серед застосованих методів є загально-наукові методи, а саме метод аналізу та синтезу, науковий метод, структурний аналіз, який використовувався для визначення структурних особливостей лексичних одиниць концептосфери пандемії COVID – 19 в сучасному китаємовному публіцистичному дискурсі, функціональний аналіз, який надав можливість дослідити функціональні особливості лексичних одиниць та їх можливість реалізовувати значення ядра концептосери пандемії COVID – 19, контекстуальний метод, який ми застосовували для встановлення особливостей

створення нових неологізмів, пов'язаних з цією концептосферою. Метод концептуального аналізу надав можливість виділити концепти в концептосфері та дослідити когнітивні поля кожного концепту та метод суцільної вибірки, який ми використали для відбору матеріалу китайською мовою в цілях проведення дослідження. В цьому випадку матеріалами для роботи слугували публіцистичні статті, опубліковані на китайських сайтах. У сучасній китайській мові шляхом аналізу словників було визначено низку лексем, які не є прямими номінаціями, але найчастіше репрезентують концептосферу пандемії COVID – 19. Проаналізовано 150 лексем китайської мови, які позначають концептосферу COVID – 19, і відносяться до її приадрової зони та периферії, та 10 лексем, які відносяться безпосередньо до ядра цієї концептосфери. Більше того, було встановлено, що концептосфера COVID – 19 в китайському публіцистичному дискурсі репрезентується певною кількістю фразеологічних одиниць. Було досліджено близько 30 фразеологічних одиниць, в яких репрезентується концептосфера пандемії COVID – 19.

Також в нашій роботі досліджувалась побудова номінативного поля концептосфери пандемії COVID – 19, яка має свої особливості, а саме різницею між виділеними у лінгвістиці структурними угруповань лексики: лексико-семантичної групи, лексико-семантичного поля, лексикофразеологічного поля, синонімічного ряду, асоціативного поля тим, що воно є комплексним, зважаючи на всі перелічені типи угруповань до свого складу. Номінативне поле охоплює одиниці всіх частин мови. Номінативне поле концепту принципово неоднорідне: воно містить як прямі номінації самого концепту безпосередньо (ядро номінативного поля), так і номінації окремих когнітивних ознак концепту, що розкривають зміст концепту (периферія номінативного поля). Так як в нашій роботі крім лексичних одиниць також розглядаються фразеологічні одиниці та гасла, які вербалізують цю концептосферу в роботі розглядається саме номінативне поле.

РОЗДІЛ 3 ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТОСФЕРИ ПАНДЕМІЇ COVID–19 У СУЧАСНОМУ КИТАЙСЬКОМОВНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Пандемія COVID 19 є однією з глобальних катастроф, яка має вплив на всі сфери у житті людини – економіку, здоров'я, освіту та стосунки між людьми – все це зазнало неабияких змін. Поява цього явища спричинила появу багатьох нових слів та найменувань, тому виникла потреба дослідження концептосфери пандемії COVID – 19. Побудова номінативного поля концепту є встановленням та описом сукупності мовних засобів, що номінують концепт та його окремі ознаки.

У побудові номінативного поля концепту дослідник може йти двома шляхами. Завдяки першому способу можна зосередитися на виявленні лише прямих номінацій концепту – ключового слова та його синонімів (як системних, так і okazіональних, індивідуально-авторських), що призведе до побудови ядра номінативного поля. Завдяки другому методу можна не обмежитися прямими номінаціями і виявити все доступне досліднику номінативне поле концепту, включаючи номінації різновидів денотату концепту (гіпонімів). Найбільш часто номіновані гіпоніми виявляються найбільш типовими представниками концепту в комунікації, найчастіше номіновані ознаки – найбільш яскравими ознаками концепту, що обговорюються в комунікації. І ті, й інші дозволяють поповнити наші уявлення про структуру концепту, що вивчається. До опису можна додати паремії, афоризми, фразеологізми. В нашому дослідженні ми будемо дотримуватись саме першого варіанту побудови номінативного поля для концептосфери COVID – 19.

Ключове слово – це обумовлена дослідником лексична одиниця, яка найбільш повно номінує досліджуваний концепт. Дослідником обирається найбільш уживане найменування (можна перевірити це за частотним словником), досить узагальнене

за своєю семантикою (середньою мірою абстракції), стилістично нейтральне, неоцінене слово – в нашому випадку це лексична одиниця 新冠病毒 коронавірус.

Необхідно відзначити, що ключові слова виявляються не у всіх концептів, їх функції можуть виконувати стійкі та фразеологічні словосполучення, концепт може не мати мовного позначення і може бути в такому разі представлений розгорнутим словосполученням. У будь-якому випадку концепт має бути названий, інакше подальше його лінгвістичне дослідження виявиться неможливим. Як результат кожен концепт, репрезентований в цій концептофері пандемії COVID – 19 має власну назву, яка поєднує асоціативне узагальнююче значення, побудоване на пережитому досвіді людини і в певній мірі є «примітивним» для сприйняття та розуміння реципієнта.

Протягом аналізу лінгвістичних концептів, характерних для будь-якого стилю, жанру або окремого автора, вибір ключового слова може бути зроблений за частотою його вживання у відповідних текстах, в цьому випадку – текстах публіцистичного дискурсу. Під час вивчення репрезентантів концептосфери пандемії COVID–19 з'ясували частоту їхнього вживання в публіцистичних текстах. Найбільш вживаними виявилися лексичні одиниці, пов'язані з концептом мір захисту, боротьби, симптомів, менш уживаними є лексичні одиниці на позначення концепту «страху» підтримки і навіть концепту «гумору», адже інформування має про такі важливі пункти, як захист здоров'я, підтримання загального духу є найважливішою задачею ЗМІ під час епідемічної ситуації.

Отже нами було зроблено висновок про потребу побудування номінативного поля концептосфери пандемії COVID–19, що допоможе нам структурувати концептосферу, виділити її центральні та периферійні засоби вербалізації.

Таким чином нашим завданням було встановити центральні та периферійні компоненти, які дозволять повністю змодельовати це номінативне поле. Згідно досліджень центральні компоненти представлено назвою цієї хвороби, а

периферійні компоненти входять до складу концептів-складників загальної концептосфери пандемії COVID–19.

3.1 Центральні засоби вербалізації концептосфери пандемії COVID–19, у сучасному публіцистичному дискурсі

Визначення центральних засобів концептосфери встановлюються через синонімічне розширення ключового слова, для його виявлення використовуються словники синонімів та фразеологічні словники або аналіз контекстів, у яких номінується досліджуваний концепт (в нашому випадку публіцистичні тексти). Отже, в нашій роботі ми використали два способи для встановлення центральних засобів вербалізації концептосфери пандемії COVID – 19. Лексичні одиниці, які означають саму пандемію, стали найактуальнішими, оскільки сам характер явища визначається медично-біологічним явищем – пандемією коронавіруса SARS-CoV-2. Медична сфера є однією з найважливіших, адже на пряму пов'язана з безпекою життя людини, тому найчастіше за все в публіцистичних статтях зустрічаються саме медичні терміни, які стосуються концептосфери пандемії COVID-19 (新型冠状病毒), а саме:

«冠状病毒»guānzhuàngbìngdú – «коронавірус»;

«2019 新冠病毒»xīnguānbìngdú – «Ковід-19».

Під цими двома лексичними одиницями визначається гостре респіраторне захворювання, смертельно небезпечне для літніх людей і людей з ослабленим імунітетом. Під час аналізу тлумачних словників 新华字典 (<http://xh.5156edu.com/>) та 英汉新冠字典 (2022) ми також проаналізували синоніми 冠状病毒 вірус, серед них є: 新冠肺炎 – пневмонія коронавірусу, 新型冠状病毒肺炎 – пневмонія, викликана новим типом коронавірусу, SARS-CoV-2 – важкий гострий респіраторний синдром, коронавірус 2, 罗娜小姐 – Міс Рона тощо. Пропонуємо

об'єднати лексичні одиниці в концепт – ядро концептосфери пандемії COVID – 19 в сучасній китайській мові, адже тлумачення цих лексичних одиниць напряду пов'язане з COVID–19 згідно тлумачного словника 英汉新冠字典.

Будуючи номінативне поле на базі аналізу публіцистичного дискурсу можна дійти висновку, що такі лексичні одиниці як 罗娜小姐 – *Mis Rona*, SARS-CoV-2 є периферійними, так як рідше зустрічаються у статтях та на форумах, адже 罗娜小姐 – *Mis Rona* є більш неформальною назвою, тому поява цієї лексичної одиниці зустрічається лише на деяких форумах, також може спостерігатись її скорочення – 罗娜 – Рона. SARS-CoV-2 зустрічається лише в у вузькогалузевих медичних статтях і означає саме назву вірусу, який спричиняє хворобу COVID – 19, а не хворобу.

Натрапляємо на таке найменування коронавірусної хвороби 2019 (COVID-19) та її вірусу:

造成 2019 冠状病毒病 (COVID-19) 的病毒 (此前称为«2019 新型冠状病毒») 及其引发的疾病的正式名称已经公布。 – Оголошено офіційні назви вірусу, який викликає коронавірусну хворобу 2019 (COVID-19) (раніше відомий як «новий коронавірус 2019»), і захворювання, яке він викликає.

正式名称是: – Офіційна назва:

疾病: 2019 冠状病毒病 (COVID-19) – Хвороба: Коронавірусна хвороба 2019 (COVID-19)

病毒: 严重急性呼吸综合征冠状病毒 2 (SARS-CoV-2) – Вірус: важкий гострий респіраторний синдром, коронавірус 2 (SARS-CoV-2)

病毒和疾病有不同的命名程序和用途。 – Віруси та хвороби мають різні процедури найменування та використання.

病毒按遗传结构命名, 这样做的好处是便于诊断试剂、疫苗和药物开发。而疾病命名是为了便于讨论疾病的预防、传播、传播力、严重性和治疗。

[https://www.who.int/zh/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-\(covid-2019\)-and-the-virus-that-causes-it](https://www.who.int/zh/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-(covid-2019)-and-the-virus-that-causes-it)). –

Віруси називаються відповідно до їх генетичної структури, яка має перевагу в тому, що полегшує розробку діагностики, вакцин і ліків. Номенклатура хвороб використовується для полегшення обговорення профілактики захворювань, передачі, тяжкості та лікування.

2020 年 2 月 11 日，国际病毒分类委员会宣布将此新病毒命名为«严重急性呼吸综合征冠状病毒 2（SARS-CoV-2）»。

[https://www.who.int/zh/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-\(covid-2019\)-and-the-virus-that-causes-it](https://www.who.int/zh/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-(covid-2019)-and-the-virus-that-causes-it)). –

11 лютого 2020 року Міжнародний комітет з таксономії вірусів оголосив, що новий вірус отримав назву «Коронавірус важкого гострого респіраторного синдрому 2 (SARS-CoV-2)». Назва була обрана тому, що вірус генетично пов'язаний з коронавірусом, який спричинив спалах SARS у 2003 році.

从风险沟通角度来看，使用«SARS»这一名称可能会造成意想不到的后果，对一些人群带来不必要的恐惧，尤其在 2003 年受到 SARS 疫情最严重影响的亚洲。出于这一原因以及其他因素，世卫组织在与公众沟通时开始将该病毒称为«造成 2019 冠状病毒病的病毒»或«2019 冠状病毒病病毒（COVID-19 病毒）»。使用这两种说法并不是为了取代国际病毒分类委员会商定的病毒正式名称

[https://www.who.int/zh/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-\(covid-2019\)-and-the-virus-that-causes-it](https://www.who.int/zh/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-(covid-2019)-and-the-virus-that-causes-it)). 3

точки зору комунікації ризиків, використання назви «SARS» може мати непередбачені наслідки, викликаючи непотрібний страх у деяких груп населення, особливо в Азії, яка найбільше постраждала від епідемії SARS у 2003 році. З цієї та інших причин ВООЗ почала називати вірус «вірусом, що викликає COVID-19» або «вірусом коронавірусної хвороби 2019 (вірусом COVID-19)» під час спілкування з

громадськістю. Використання цих двох термінів не призначене для заміни офіційних назв вірусів, узгоджених Міжнародним комітетом з таксономії вірусів.

3.2 Периферійні засоби номінативного поля концептосфери пандемії COVID – 19

Перш за все під час дослідження китаськомовного публіцистичного дискурсу слід дослідити поняття картини світу саме з боку носіїв мови. Тань Аошуан (2004) визначає об'єднаність китайців як частину їхньої картини світу, навіть при виразі 一个 «сам», в китайському менталітеті може розглядатись поняття сім'ї, близьких або навіть цілої нації, на відміну від європейського сприйняття цього виразу «сам» як індивідуальності, самостійності. Лю Чанлінь (1987) також зазначав в своїх роботах, що в процесі розвитку нації присутні довгі, стабільні, загальні звички в образі мислення, а саме відношення до речей і загальноприйняті погляди, які відображають загальне мислення нації. Аналізуючи публіцистичні тексти ми відбирали як матеріал дослідження будь-які номінації досліджуваної концептосфери, включаючи okazionalnі, індивідуально авторські, описові тощо. Як результат, в публіцистичних текстах зустрічались гасла та фразеологізми, які можна розглядати лексичними одиницями концепту «**підтримка під час пандемії**». Наведемо кілька прикладів:

Приклад зі статті: *同舟共济、团结一致是制胜法宝。面对疫情，香港社会各界各展所长、积极行动。*

(http://hk.ocmfa.gov.cn/zydt/202203/t20220323_10654411.htm)

Допомагати один одному та об'єднуватися як одне ціле – чарівна зброя успіху. Перед обличчям епідемії всі сфери життя Гонконгу показали свої сили та вжили активних дій. В цьому реченні фразеологізм *同舟共济* виступає в значенні «об'єднати зусилля, об'єднатись перед небезпекою, разом долати горе». Використовується для вираження підтримки соціуму в період пандемії.

Приклад зі статті: *当前，新冠病毒疯狂肆虐世界，各国人民深受其害的同时，也在以毅力和智慧对。抗我们的盟友则是身边的每一个人，所有人都在同一个战壕里并肩作战。*

(http://fi.china-embassy.gov.cn/zt/covid19/202004/t20200424_3113443.htm)

Зараз новий коронавірус шалено спустошує світ. Хоч люди всіх країн хворіють на нього, але й борються з ним наполегливо та мудро. Нашими союзниками проти нас є всі навколо нас, усі борються пліч-о-пліч в одних окопах. В даному прикладі спостерігається аналогічна вербалізація концепту «підтримки під час пандемії» фразеологізмом *并肩作战* – боротись пліч-о-пліч.

Приклад з статті:

感谢尼泊尔政府和人民“雪中送炭”，捐赠口罩，中国人民永远不会忘记尼泊尔朋友的支持和帮助。 Дякуючи непальському уряду та народу за те, що вони «послали вугілля в сніг» і пожертвували маски, китайський народ ніколи не забуде підтримку та допомогу непальських друзів.

В цьому прикладі вербалізатором концепту підтримки виступає фразеологізм *雪中送炭*, що буквально означає «під час снігопаду відправити вугілля», тобто допомгти в скрутну хвилину. Також до фразеологізмів, які вербалізують концепт «**підтримки під час пандемії**» слід віднести наступні фразеологічні номінації:

1. *休戚相关* – тубруватись один про одного, жити одними інтересами;
2. *守望相助* – взаємодопомога та підтримка;
3. *分秒必争* – не втрачати ні хвилини;
4. *全力以赴* – старатись зі всіх сил, робити все можливе;
5. *万众一心* – всі як один, єдинодушно;
6. *迎难而上* – йти вперед не дивлячись нінащо.

Отже, згідно з наведеними вище прикладами концепт «**підтримки під час пандемії**» в основному репрезентується фразеологічними номінаціями, які

зазвичай складаються із чотирьох ієрогліфів і будується на понятті «єдності» згідно китайської картини світу, що дає можливість реципієнту підняти ентузіазм в боротьбі з вірусом. Кількість лексичних одиниць цього концепту є не великою в нашій роботі (8 лексичних одиниць), але є невід’ємною частиною коцептосфери пандемії COVID– 19 згідно з китайською картиною світу в цілому.

Згідно з аналізом лексики китайськомовних публіцистичних статей концепт «спосіб життя під час пандемії» також зазнав певних змін та мав найбільше розповсюдження в новій «мові пандемії». Часто в статтях при режимі «перебування вдома» («*留在家里的制度*») вживають такі лексичні одиниці як: *社交隔离* соціальна ізоляція, *隔离* карантин, *封城* локдаун, *封城抗疫* закрити місто на карантин, *强制检疫* обов’язковий карантин, *检疫* ізоляція, *居家检疫* карантин вдома, *自我隔离* – самоізолюватись, *就地避难* сховище на місці, *待在家裡* – перебувати вдома тощо. (Див. Додаток 1). Як результат, можна зробити висновок що репрезентантами цього концепту в основному є номінації, які виступають іменниками та дієсловами, також часто можна зустріти вживання прикметників.

Слід зазначити, що в сучасній китайській мові терміни «карантин» та «самоізоляція» часто можуть взаємозамінюватися, однак слід звертати увагу на те, що їх значення певним чином відрізняється:

1) *隔离* – *不让聚在一起，使断绝往来。把患传染病的人、畜和健康的人、畜分开，避免接触* (新华字典, <http://xh.5156edu.com/html5/223289.html>)。 *Карантин* – заборона збиратись групами, припинення контакту та спілкування з іншими. Виокремлення хворих людей або тварин на інфекційні захворювання від здорових осіб, запобігаючи контакту.

2) *自我隔离* означає *避免可能会感染他人的情况，也就是说避免您可能会与其他人接触的所有情况，例如社交聚会、工作、学校/大学、幼儿园、体育赛事、信仰聚会、医疗保健设施、杂货店、餐馆、购物中心和任何公共聚会* (至少两周)

(新华字典, <http://xh.5156edu.com/index.php>). Самоізоляція означає уникати ситуацій, у яких ви можете заразити інших, тобто уникати всіх ситуацій, у яких ви можете вступати в контакт з іншими людьми, таких як соціальні заходи, робота, школа/університет, дитячий садок, спортивні заходи, релігійні збори, медичні заклади, продуктові магазини, ресторани, торгові центри та будь-які громадські зібрання (мінімум 2 тижні).

В цих випадках термін «самоізоляція», крім «вимушеної ізоляції від інших людей», також став означати «добровільну згоду індивіда на ізоляцію, обумовлену усвідомленням існуючих факторів ризику та адміністративної відповідальності». Таким чином, новий термін є результатом розвитку позитивного значення.

В ЗМІ також можна зустріти взаємозаміну *就地避难* – «сховище на місці» та *待在家裡* – перебувати вдома. Таке використання двох лексичних одиниць пов'язане зі зміною значення *就地避难* – «сховище на місці». Адже до появи корона вірусу *就地避难* мав значення: *以前通常用于突发、化学品泄漏、自然灾害等* – пошук сховища при надзвичайних ситуаціях, наприклад: розливу хімікатів, стихійних лих, воєнних дій тощо.. – Під час ковіду цей вираз набув значення *在新冠肺炎疫情期间等同于 stay-at-home, 也就是非必要情况避免外出、待在家里* – перебування вдома під час пандемії, уникаючи виходу на вулицю.

Крім того, з'явилося багато метафоричних термінів, пов'язаних із COVID-19, а саме *茧式生活* «*перебувати в коконі*». Це порівняння створилось на основі номінації захисних коконів комах, зроблених із шовкових ниток, та трактується як *самоізоляція, введення обмежувальних заходів, постійне перебування вдома*. Значення слова *茧式生活* змінилося, і зараз воно використовується для позначення «*сукупності обмежень для населення, які вводяться урядом протягом певного періоду часу, щоб запобігти поширенню небезпечної хвороби*».

Наступні репрезентанти відносяться до концепту «**поведінка людей в умовах пандемії COVID-19**». Не зважаючи на ідеологічні економічні та культурні відмінності, люди починають притримуватись схожої поведінки в однакових умовах, в нашому випадку – в умовах ковіду. Яскравими прикладами є такі лексичні одиниці:

1. 口罩者 – масочник («той, хто в обов’язковому порядку носить маску», в більш широкому сенсі це «той, хто ретельно дотримується всіх заходів безпеки від зараження коронавірусом»);

2. 病毒离婚 – ковід-розлучення. 由于在大流行病的情况下长期呆在封闭空间而导致关系破裂。 розрив відносин через тривалого перебування у замкнутому просторі за умов пандемії;

3. 冠状的 – коронований. Людина, яка заразилась вірусом COVID – 19.

4. 同病房者 – сокамерник. Люди, які перебувають в одній палаті

5. 受监视者 – особа під наглядом. Людина, яка заходиться на карантині.

Наведемо кілька прикладів:

Лексема **新冠白痴** *ковідіот* виявилась найпопулярнішою серед публіцистичних статей в ЗМІ. Утворення цього слова зумовлене об’єднанням двох слів: «新冠» xīnguān – «ковід» + «白痴» báichī – «ідіот».

译为新冠病毒白痴，指无视公共卫生建议而做出种种不理性不负责举动的人。(新华词典)。 Людина, яка свідомо не дотримується рекомендацій лікарів під час пандемії: не дезінфікує руки, не дотримується соціальної дистанції тощо;

Розглянемо приклади застосування цієї лексичної одиниці в публіцистичних статтях:

1) 警方指责组织者未能确保游行者的佩戴口罩并保持社交距离。主流政界人士也批评抗议者，社会民主党联合领导人 Saskia Esken 称他们是«新冠白痴»。

Поліція звинуватила організаторів у тому, що вони не забезпечили носіння масок і

дотримання соціальної дистанції. Основні політики також критикували протестувальників, а співлідер соціал-демократів Саскія Ескен назвала їх «корона-ідіотами».

2) 一位道德专家解释了为什么一些自私的澳大利亚人（社交网络上被称为《新冠白痴》）选择通过躲过边境检查或拒绝戴口罩来抵抗防疫禁令。 Експерт з етики пояснив, чому деякі егоїстичні австралійці, яких у соціальних мережах називають «корона-ідіотами», вирішили ігнорувати заборону на коронавірус, ухиляючись від перевірок на кордоні або відмовляючись носити маски.

Лексема **新冠一代 – короніали**. Визначення китайською: *指在新冠疫情期间怀上的一代人。 – Відноситься до покоління, зачатого під час пандемії COVID-19. Цей неологізм утворився методом приєднання двох слів: 新冠 – коронавірус + 一代 покоління. Розглянемо приклади вживання цієї лексичної одиниці в публіцистичних статтях:*

1) 欧洲各大城市纷纷发起反对新冠疫情政策的游行，这股潮流也蔓延到了瑞士，给这个欧洲小国带来新的社会挑战。是时候了，我们要开始认真对待《新冠一代》的诉求了。 У великих європейських містах почалися демонстрації проти нової політики епідемії корони, ця тенденція також поширилася на Швейцарію, принісши нові соціальні виклики цій маленькій європейській країні. Нам пора почати серйозно ставитися до вимог «короніалів».

2) 据本台驻北京记者 Stéphanie Lagarde 今天报道称，在中国，“新冠一代”为能拼学士学位资格而开始考试。 У Китаї «короніали» складають іспити, щоб отримати ступінь бакалавра, повідомляє сьогодні наш кореспондент у Пекіні Стефан Лагард.

Також слід розглянути неологізм **隔离群 – група карантину**. Лексична одиниця була утворена способом приєднання двох слів: 隔离 – карантин + 群 – група, команда. Визначення китайською: *指一起隔离的一群人。 – Група людей,*

ізолюваних разом. Розглянемо приклади вживання цієї лексичної одиниці в публіцистичних статтях:

1) 日常隔离中，我们这一拨 19 个人的**隔离群**，都住酒店 5 楼，且自隔离起都被拉入一个 «5 楼送餐群»，一个服务人员当了群主 (<https://www.163.com/dy/article/H5APDTF40519ADJ3.html>). Під час щоденної ізоляції наша ізоляційна група з 19 осіб проживала на 5-му поверсі готелю, а після ізоляції нас усіх перемістили в «групу доставки їжі на 5-му поверсі», а керівником групи став працівник служби обслуговування.

2) 一个小小的**隔离群**所呈现出来至防疫却是颇值得玩味的 (<https://www.163.com/dy/article/H5APDTF40519ADJ3.html>). Досить цікавою є профілактика епідемії, представлена невеликою ізолюваною групою.

Лексема **超级传播者** – **супер-розповсюджувач**. Тлумачення китайською: 超级传播者是比较一般感染者更容易感染他人的人。这种超级传播者在流行病学中尤其令人关注 (英汉新冠词典, 2022). – Супер-розповсюджувач – це той, хто має більше шансів заразити інших, ніж звичайна інфікована людина. Такі суперрозповсюджувачі викликають особливе занепокоєння в епідеміології.

Розглянемо приклади вживання цієї лексичної одиниці в публіцистичних статтях:

1) 世界卫生组织提出，把病毒传染给十人以上的病人被称为**超级传播者**。За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, пацієнта, який передає вірус більше десяти людям, називають суперрозповсюджувачем.

2) 我们讲了新冠肺炎在英国出现了**超级传播者**新冠疫情超级传播者，事业编在编人员适用劳动合同法吗且就昨天一天的时间，闵行公司合同律师网英国的确诊患者便增加了 4 例什么是新冠超级传播者，境内累计确诊总数已经达到了 8 (<http://www.weather.com.cn/hexun/falv/zixun5/Vou9-087207.html>). Ми розповідали про появу «супер-розповсюджувачів» нової коронкової пневмонії у Великій

Британії. Що таке новий коронковий суперрозповсюджувач, загальна кількість підтверджених випадків у країні досягла 8.

Крім швидкого поширення по всьому світі та методів профілактики та лікування, COVID-19 характеризується песимістичною роллю у сфері ЗМІ. Адже вся інформація в ЗМІ, пов'язана з пандемією, в основному має негативне забарвлення. Цьому явищу також знайшлося своє визначення: *末日浏览 – щоденний перегляд «судного дня»*. Розглянемо на прикладі: *用智能手机浏览各种让人沮丧的新闻*. *Переглядати щодня депресивні новини на телефоні*.

Проналізуємо ще одну подібну лексему – *撞肘问候 – вітатися ліктями*. Визначення китайською: *两个人见面不再双手相握，而是手臂抬起，把上臂回内180度，把肘子向外，和对方肘子相碰*. Коли двоє людей зустрічаються, вони більше не тримаються за руки, а піднімають руки, повертають плечі назад на 180 градусів, повертають лікті назовні та торкаються один одного ліктями. Розглянемо приклади вживання цієї лексичної одиниці в публіцистичних статтях:

1) *撞肘问候受到普遍欢迎是因为撞肘的动作几乎不会冒犯到任何国家的习俗禁忌，同时也是最卫生的一种问候方式*. Вітання ліктем завоювало прихильність всюди, тому що такий вид привітання навряд чи порушує звичаї та табу будь-якої країни, а також це найбільш гігієнічний спосіб привітатись.

2) *在2006年禽流感以及2009年猪流感爆发期间，撞肘问候再次得到推崇，因为卫生官员们鼓励用这种问候方式以减少病毒的传播*. Привітання ліктями з'явилося під час спалахів пташиного грипу в 2006 році та свинячого грипу в 2009 році, оскільки чиновники охорони здоров'я впровадили його, щоб зменшити поширення вірусу.

Згідно з наведеними вище прикладами можна дійти висновку, що вербалізаторами концепту «**поведінка людей під час пандемії**» виступають

іменники-неологізми, які номінують відповідну поведінку людей, їх реакцію на епідемію.

Ще одна суттєва зміна відбулась в концепті «**діяльність в умовах пандемії COVID-19**». Хоча формат дистанційної роботи не є новинкою для суспільства, але зараз ми можемо спостерігати, як ця форма організації праці стає актуальною. І якщо раніше дистанційна робота була вибірковою, то тепер це стало вимушеним заходом. Тому почали з'являтися відповідні терміни, такі як: *在家工作* «робота з дому», «*隔离休假*» *gélí xiūxià* – «карантікули», «*远距离*» – «дистанційка», *E 习* – «навчання в інтернеті». Утворення даних лексичних одиниць також в основному зумовлено неологізацією, наприклад «*隔离休假*» – «карантікули» утворилось з'єднанням двох існуючих слів (*隔离* – карантин + *休假* – канікули), значення слова можна визначити як період перебування на карантині і пов'язана з цим відсутність роботи»;

Наведемо кілька прикладів використання цих лексичних одиниць:

在新模式下, 员工每周有两三天可以在家工作, 利用网上平台履行职务, 不用返回办公室 (research.hktdc.com/sc/article/Nzk0MTA4MjIx)。

Згідно з новими способами, співробітники можуть працювати з дому два-три дні на тиждень, використовуючи онлайн-платформи для виконання своїх обов'язків, не повертаючись до офісу. *新冠疫情期间, 在家工作突然成为新常态* (<https://research.hktdc.com/sc/article/Nzk0MTA4MjIx>)。

Робота вдома раптово стала новою нормою в умовах пандемії коронавірусу.

В першому прикладі лексична одиниця-вербалізатор виступає дієсловом, в другому – іменником. Отже, можна дійти висновку, що частина мови цих вербалізаторів може змінюватись в залежності від контексту речень в статтях. Як результат, можна дійти припущення, що концепт «**діяльності під час пандемії**»

може виражатись різними частинами мови такими як дієслово, іменник та прикметник.

Окрім фразеологізмів, які вербалізують концептосферу пандемії COVID – 19 також можна устрити гасла, які також є невід’ємною частиною цієї концептосфери. Гасло відрізняється своїм тісним зв'язком з будь-якою подією, а тому його «термін життя»буває часто дуже обмежений (Никифорова, 2007).

Гасла періоду пандемії у Китаї також є репрезентантом концептосфери пандемії COVID–19 в публіцистичному дискурсі, адже епідемія коронавірусу – це період, коли потрібно було переконати громадян Китаю в необхідності дотримання дисципліни, закликати до боротьби, готовності жертвувати, потрібно було підтримати і згуртувати суспільство проти спільного ворога, тому вплив на громадську думку та поведінку мешканців країни був ключовим для запобігання поширенню хвороби. Більше того, саме у гаслах знайшли яскраве відображення ідеї боротьби, характерні саме для реакції китайського народу. Гасла стали ефективним заходом емоційної підтримки і заклику до боротьби. Наведемо кілька прикладів гасел в публіцистичному дискурсі:

1. *今年上门，明年上坟* – Цього року виходиш з дому, на наступний – опинишся на цвинтарі.

2. *口果你不装，病青把你爱* – Не вдягнеш маску – станеш улюбленцем вірусу.

Ці репрезентанти є яскравими прикладами вербалізаторів «страху під час пандемії», який репрезентує конуептосферу COVID -19. До цього концепту також можна віднести такі лексичні одиниці як: *贪生怕死* триматись за життя, боятись смерті; *失魂落魄* розгубитись, панікувати; *你死我活的斗争* боротьба не на життя, а на смерть.

Концепт «**Медична сфера під час пандемії**» також зазнав суттєвих змін, адже лікарі стикнулись із важким випробуванням, у вигляді пандемії коронавірусу, ризикуючи власним життям вони рятували інших. В китайському публіцистичному

дискурсі можемо розглянути концепт «медична сфера під час пандемії» та його лексичні одиницітакі як:

逆行者 – «людина, яка ризикує власним життям задля здоров'я інших». В цьому випадку, термін пояснює відданість лікарів своїй справі, адже медики, не дивлячись на будь-які умови, піклувався про хворих на COVID-19 пацієнтів, навіть на Китайський Новий рік.

白衣天使 – «янгели у білих халатах». Адже саме завдяки лікарям люди відчувають, що їх оберігають, і вірять в найшвидше одужання.

飒爽 – молоді жінки-медсестри, які самовіддано працювали у ковідних шпиталях Китаю, означає силу та хоробрість. З 2020 року це поєднання ієрогліфів використовувалось на позначення сильних жінок: волонтерів, медсестер, лікарів, військових, які були на передовій у боротьбі з пандемією.

Детальніше варто проаналізувати лексичну одиницю *逆行者* *відданий*, яка набула нового значення під час пандемії. Початково ця лексема в китайській мові мала значення «逆行» 即反向行走，是危险的，在道路交通上是被禁止的违法行为。「逆行者」是指反向行走的人，本来是一个贬义词。（«逆行» означає рух у протилежному напрямку, що є небезпечним і забороненим під час дорожнього руху. «逆行者» означає людину, яка йде в протилежному напрямку. Попередньо цей термін вважався принизливим.

Однак, після спалаху пандемії цей термін набув нового визначення, а саме: «逆行者» 则是一个褒义词，用于指代那些在新冠疫情阻击战中不顾个人安危去挽救他人生命的人。「逆行者」 – термін, який набув похвального відтінку, і використовується для позначення тих, хто рятує життя інших, незважаючи на особисту безпеку в боротьбі з новою епідемією корони. В цьому випадку, термін пояснює відданість лікарів своїй справі, адже медики, не дивлячись на будь-які

умови, піклувався про хворих на COVID – 19 пацієнтів, навіть на Китайський Новий рік.

Також в статтях застосовуються різні фразеологізми для опису роботи та відданості медичних працівників під час пандемії COVID – 19, а саме: *舍生忘死* ризикувати власним життям, проявляти сміливість; *夜以继日* і *вдень і вночі* (працювати); *救死扶伤* рятувати від смерті та інші. До «концепту медичної сфери» також можна віднести номінації, які репрезентують назви медичних закладів, проведення засобів перевірки наявності вірусу (див. Додаток 1).

Щодо нововведених лексичних одиниць в китайську медичну термінологію, яка репрезентує пандемію COVID – 19, можна виділити наступне:

核酸检测 – ПЛР – тест, *新冠检测* – ковід - тест, *核酸检测证明* – ПЦР сертифікат, *健康码* – код здоров'я, *绿码* – зелений код, *黄码* – жовтий код, *红码* – червоний код, *抗体* – антитіла та інші. (див. Додаток 1).

Отже на основі даних аналізів лексичних одиниць концепту «**медична сфера під час пандемії**» можна дійти висновку, що дані номінації репрезентують назви медичних працівників, медичні заклади, нововведення, засоби перевірки наявності хвороби тощо і можуть виступати будь-якою частиною мови, адже концепт налічує велику кількість мовних одиниць (34 мовні одиниці).

Розглядаючи концепт «**міри захисту під час пандемії**», який є найяскравішою сукупністю репрезентанів, що зустрічаються в китайськомовному публіцистичному дискурсі можна зазначити те, що слова цього концепту не є новими, при цьому ці лексичні одиниці розширили коло вживання. У зв'язку з обмежувальними заходами та припинення поширення хвороби, було вжито дотримуватися заходів безпеки, саме тому кожен почав використовувати медичні терміни в повсякденному житті. Яскравими прикладами цього концепту є номінації, які позначають засоби особистого захисту, всі лексеми, які відносяться до

вакцинування, карантинних мір тощо. Серед лексичних одиниць-репрезентантів цього концепту є *医用口罩* – медична захисна маска, *消毒搓手液* – санітайзер, *自隔离* – самоізоляція; *口罩* маска; *个人防护装备* засоби особистого захисту, *呼吸机* – респіратор, *防护服* захисний одяг та інші. (див. Додаток 1).

Згідно аналізу, цей концепт може репрезентуватись як словосполученнями, іменниками, дієловами, прикметниками так і фразеологізмами. Наведемо кілька прикладів:

1. *见面不接手, 点头水问候* – при зустрічі не хапайтеся за руки, просто кивніть головою для привітання.

2. *不食野味, 防范病毒*. – не вживай дичину – запобігай вірусу.

Так як концепт «методи захисту під час пандемії» містить багато лексичних одиниць, серед яких присутні номінації, які виступають дієсловами, іменниками, прикметниками та фразеологізмами можна дійти висновку, що цей концепт є одним з найбільш вживаних з усіх представлених вище концептів. Дуже часто, оскільки метою ЗМІ також є проінформувати суспільство не лише про методи захисту, але й як виявити хворобу COVID – 19.

Розглянемо концепт «симптоми під час пандемії», який також налічує велику кількість лексичних одиниць – вербалізаторів пандемії COVID – 19, а саме: *流鼻涕* нежить; *肌肉酸痛* біль у м'язах; *疲倦* втома; *人传人* передаватись від людини до людини; *呼吸困难* важкість дихання; *发热* лихоманка; *呼吸的* респіраторний; *类似流感的* схожий на грип; *寒战* озноб; *气短* задишка та інші. (див. Додаток 1).

Базуючись на проведеному аналізі обраних лексичних одиниць, можна дійти до висновку, що існує велика кількість слів, що виникли в період коронавірусу або набули нового значення для позначення категорій людей та їх поведінки під час пандемії. Проаналізовані лексичні одиниці яскраво відображають що відбувається в суспільстві та підтверджує наявність майже кожної категорії людей свого індивідуального концепту.

Отже, згідно з аналізом статей публіцистичного дискурсу було виявлено велику кількість концептів, які репрезентують концептосферу пандемії COVID – 19 і є складниками периферії номінативного поля в концептосфері пандемії COVID – 19. Ці концепти містять певну кількість вербалізаторів та поєднані асоціативними ознаками, а саме «Підтримка під час пандемії», «Страх під час пандемії», «Смерть під час пандемії», «Освіта під час пандемії», «Поведінка людей під час пандемії», «Праця лікарів під час пандемії», «Робота під час пандемії», «Методи боротьби під час пандемії», «Методи захисту під час пандемії», «Симптоми коронавірусу», «Суспільство під час пандемії» та «Спосіб життя під час пандемії». Ім'я концепту є визначальним для вибору його складників, які спільними семантико-когнітивними ознаками. Ми детально розглянули приклади використання та контекстуальне значення лексичних одиниць деяких з концептів, тим самим проаналізувавши якими саме номінаціями вони виступають в публіцистичному дискурсі.

Висновки до розділу 3

Під час вивчення репрезентантів концептосфери пандемії COVID – 19 з'ясували частоту їхнього вживання в публіцистичних текстах та їх велику кількість. Отже нами було зроблено висновок про потребу побудування номінативного поля концептосфери пандемії COVID – 19, що допоможе нам структурувати концептосферу, виділити її центральні та периферійні засоби вербалізації.

Побудова номінативного поля концепту є встановленням та описом сукупності мовних засобів, що номінують концепт та його окремі ознаки. В цьому розділі встановлено центральні та периферійні компоненти, які входять у склад концептів та вербалізують концептосферу пандемії COVID – 19 в сучасному китаємовному публіцистичному дискурсі та змодельовано номінативне поле цієї концептосфери. Згідно досліджень центральні компоненти представлено назвою

цієї хвороби, а периферійні компоненти входять до складу концептів-складників загальної концептосфери пандемії COVID – 19.

Визначення центральних засобів концептосфери встановлюються через синонімічне розширення ключового слова, для його виявлення використовуються словники синонімів та фразеологічні словники або аналіз контекстів, у яких номінується досліджуваний концепт (в нашому випадку публіцистичні тексти). В цьому розділі ми визначили центральні засоби вербалізації концептосфери пандемії COVID – 19, якими є лексичні одиниці, що номінують саму назву хвороби, а саме: *冠状病毒 вірус*, серед них є: *新冠肺炎 – пневмонія коронавірусу*, *新型冠状病毒肺炎 – пневмонія, викликана новим типом коронавірусу*, *SARS-CoV-2 – важкий гострий респіраторний синдром*, *коронавірус 2*, *罗娜小姐 – Міс Рона*.

Периферійними засобами номінативного поля концептосфери пандемії COVID – 19 є концепти-складники, які містять в собі певну кількість лексем, які вербалізують цю концептосферу. До таких концептів відносяться : «Підтримка під час пандемії», «Страх під час пандемії», «Смерть під час пандемії», «Діяльність під час пандемії», «Поведінка людей під час пандемії», «Медична сфера під час пандемії», «Методи боротьби під час пандемії», «Методи захисту під час пандемії», «Симптоми коронавірусу», «Суспільство під час пандемії». Ім'я концепту є визначальним для вибору його складників, які спільними семантико-когнітивними ознаками. Ми детально розглянули приклади використання та контекстуальне значення лексичних одиниць деяких з концептів, тим самим проаналізувавши якими саме номінаціями вони виступають в публіцистичному дискурсі. В цьому розділі ми детально проаналізували особливості лексем певних концептів, дослідивши способи їх репрезентації та функціонування в сучасному китаємовному публіцистичному дискурсі. Згідно Додатку 1, в якому виділені всі лексичні одиниці концептів-складників, які досліджувались у публіцистичному дискурсі, кожен з концептів має певну кількість лексем, а саме:

«Підтримка під час пандемії» 8 лексичних одиниць, які в основному виражаються у вигляді фразеологізмів у реченні, виражаючи номінації підтримки суспільства через публіцистичні тексти.

«Страх під час пандемії» налічує 4 лексичні одиниці, які виражаються за допомогою гасел та фразеологізмів;

«Смерть під час пандемії» налічує 3 лексичні одиниці, які виражаються в іменниками, прикметниками, словосполченнями, та виражають номінацію смерті, загрози, небезпеки;

«Діяльність під час пандемії» налічує 7 лексичних одиниць, які репрезентовані в основному дієсловами та іменниками виражаючи номінації перебування вдома.

«Поведінка людей під час пандемії» налічує 13 лексичних одиниць виражається іменниками, в основному неологізмами та прикметниками номінуючи стан, поведінку настрій людей під час пандемії.

«Медична сфера під час пандемії» налічує 22 лексичні одиниці, виражені іменниками, дієсловами та фразеологізмами, номінуючи медичні заклади, медичних працівників, їх діяльність та засоби виявлення вірусу.

«Діяльність під час пандемії» налічує 7 лексичних одиниці, які виражаються іменниками та дієсловами номінуючи новий спосіб роботи.

«Методи боротьби під час пандемії» налічує 11 лексичних одиниць, які виражаються в текстах іменниками, дієсловами, словосполченнями., номінуючи заходи боротьби та наслідки вірусу.

«Методи захисту під час пандемії», налічує 13 лексичних одиниць, які виражаються в текстах прикметниками, іменниками та дієсловами.

«Симптоми коронавірусу» налічує 17 лексичні одиниці виражені прикметниками та іменниками.

«Суспільство під час пандемії» - налічує 12 лексичних одиниць, які виражаються іменниками, дієсловами прикметниками та словосполученнями, номінуючи спосіб життя людей під час пандемії.

ВИСНОВКИ

Виділивши, розглянувши та проаналізувавши різні репрезентанти, пов'язані з пандемією коронавірусу, ми виділили ряд тематичних груп, тобто концептів, які можна вважати периферією номінативного поля в концептосфері пандемії COVID – 19: ядро «COVID – 19 – як хвороба»; приядерне концептополе, до якого відносяться концепти, які налічують більше 20 лексичних одиниць та периферійне концептополе, яке налічує близько 10 лексичних одиниць. Розприділення цих полів та їх концептів відбувалось за кількістю їх вербалізаторів (Див. Таблиця 1). Таким чином, розглянувши різні підходи до визначення концептосфери, ми можемо сказати, що концептосфера це багаторівнева впорядкована сукупність концептів, що має ознаки тих культур, компонентами яких вони є, та є інформаційною базою мислення.

У 2020 р. у центрі уваги опинилася нова коронавірусна інфекція, відомості про яку спонукають людей до роздумів та осмислення ситуації. Пандемія коронавірусу - не просто захворювання, яке включає в себе тільки медичні аспекти, але і за своїм масштабом є безпрецедентним явищем, яке відбилося на життя людей, їх менталітеті, робочій рутині, організації праці, тобто. COVID-19 вплинув на кожен аспект нашого життя: економіку, охорона здоров'я, освіта, людські стосунки та мова. В цілому найменування, що виникли або актуалізовані під час пандемії нової коронавірусної інфекції, виступають як соціально значущі та інформаційно насичені номінативні одиниці, необхідні для орієнтації людей, регулювання відносин між ними та адаптації до життєвих обставин, що змінилися. Можна сказати, що COVID – 19 спричинив багато змін в сучасній китайській мові.

Отже в даній роботі було досліджено вербалізацію концептосфери пандемії COVID–19 у сучасному китайськомовному публіцистичному дискурсі, а саме: висвітлено сутність поняття «концептосфера» як важливого когнітивного елементу лінгвістики та лінгвокультурології. Концептосфера визначається як узагальнення

знань, які включають концепти, що відображають світорозуміння носіїв мови, які узагальнюють різні знання та впорядковують поняття, схеми, символи та розумові процеси. При аналізі публіцистичних текстів на тематику пандемії COVID – 19 було виявлено велику кількість лексичних одиниць, які репрезентують вербалізацію концептосфери пандемії COVID – 19 у сучасному китаємовному публіцистичному дискурсі, саме тому було вирішено будувати номінативне поле.

Для побудови номінативного поля в нашій роботі ми дослідити сутність поняття «номінативне поле» і особливості його моделювання в рамках вивчення вербалізації концептосфери пандемії COVID–19 в сучасній китайській мові. Номінативне поле – це сукупність мовних засобів, які об'єктивують концепт у конкретний період розвитку суспільства. Номінативне поле є неоднорідним та об'єднує як прямі номінації безпосередньо самого концептосфери, що утворюють центральні засоби вербалізації номінативного поля, так і номінації окремих когнітивних ознак концептосфери, що розкриваються як певний зміст центральних методів вербалізації та ставленням до них в різних комунікативних ситуаціях, що створюють периферію номінативного поля. Завдяки визначенню отриманого нами під час досліджень теоретико-методологічного матеріалу нам вдалось схарактеризувати центральні й периферійні засоби вербалізації концептосфери пандемії COVID–19 в сучасній китайській мові та змоделювати номінативне поле концептосфери пандемії COVID–19 в сучасній китайській мові.

Центральними засобами вербалізації концептосфери пандемії COVID – 19 є лексичні одиниці, що номінують саму назву хвороби, а саме: *冠状病毒病毒* *вірус*, серед них є: *新冠肺炎* – *пневмонія коронавірусу*, *新型冠状病毒肺炎* – *пневмонія, викликана новим типом коронавірусу*, *SARS-CoV-2* – *важкий гострий респіраторний синдром, коронавірус 2*, *罗娜小姐* – *Міс Рона*.

До периферійних засобів відносяться «Підтримка під час пандемії» 8 лексичних одиниць, які в основному виражаються у вигляді фразеологізмів у реченні, виражаючи номінації підтримки суспільства через публіцистичні тексти.

«Підтримка під час пандемії» 8 лексичних одиниць, які в основному виражаються у вигляді фразеологізмів у реченні, виражаючи номінації підтримки суспільства через публіцистичні тексти.

«Страх під час пандемії» налічує 4 лексичні одиниці, які виражаються за допомогою гасел та фразеологізмів;

«Смерть під час пандемії» налічує 3 лексичні одиниці, які виражаються іменниками, прикметниками, словосполченнями, та виражають номінацію смерті, загрози, небезпеки;

«Діяльність під час пандемії» налічує 7 лексичних одиниць, які репрезентовані в основному дієсловами та іменниками виражаючи номінації перебування вдома.

«Поведінка людей під час пандемії» налічує 13 лексичних одиниць виражається іменниками, в основному неологізмами та прикметниками номінуючи стан, поведінку настрій людей під час пандемії.

«Медична сфера під час пандемії» налічує 22 лексичні одиниці, виражені іменниками, дієсловами та фразеологізмами, номінуючи медичні заклади, медичних працівників, їх діяльність та засоби виявлення вірусу.

«Діяльність під час пандемії» налічує 7 лексичних одиниці, які виражаються іменниками та дієсловами номінуючи новий спосіб роботи.

«Методи боротьби під час пандемії» налічує 11 лексичних одиниць, які виражаються в текстах іменниками, дієсловами, словосполченнями, номінуючи заходи боротьби та наслідки вірусу.

«Методи захисту під час пандемії», налічує 13 лексичних одиниць, які виражаються в текстах прикметниками, іменниками та дієсловами.

«Симптоми коронавірусу» налічує 17 лексичні одиниці виражені прикметниками та іменниками.

«Суспільство під час пандемії» - налічує 12 лексичних одиниць, які виражаються іменниками, дієсловами прикметниками та словосполученнями, номінуючи спосіб життя людей під час пандемії.

Отже за висновками нашої роботи концептосфера пандемії COVID – 19 має комплексну структуру, яка складається з центральних та периферійних складників, які дають нам можливість побудувати номінативне поле. До центральних складників входять всі медичні та неформальні терміни, які репрезентують цю хворобу, до периферії, всі концепти, які зустрічаються у публіцистичних текстах (Концептосфера візуально зображена в Додатку 2).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Алефиренко Н. Ф. (2000) *Фразеологическое значение и концепты. Когнитивная семантика* : материалы международной школы-семинара: Тамбов, Ч. 2. С. 33–36.

Бабушкин А. П. (1996) *Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка*. (с. 104). Воронеж.

Воркачев С. О. (2007) *От лингвоконцептологии до лингвоидеологии: поиски метода*. Vita in Lingua : к юбилею профессора С.Г. Воркачева / отв. ред. В. Карасик. (с. 39–60). Краснодар : Атриум,

Долусова В. В. (2006) *Концептуальна репрезентація фрагментів знання в науково-мистецькій картині світу* (на матеріалі української мистецтвознавчої термінології) : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго. 328 с.

Єсипенко Н. Г. (2009) *Текстові концепти та методи їх аналізу* / Н. Г. Єсипенко // Вісник Волинського національного університету імені Л. Українки. Мовознавство. – Луцьк : ВНУ – Вип. 5.– С. 253 – 257.

Іващенко В. О. (2006) *Концептуальна репрезентація фрагментів знання в науково-мистецькій картині світу* (на матеріалі української мистецтвознавчої термінології) : монографія. (328 с. 8) Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго.

Карасик В. И. (2002) *Языковой круг: личность, концепты, дискурс* : монография. (с. 477). Волгоград.

Колмакова В. В., Нерода Е. В. (2021) *Структурно-семантичні особливості неологізмів, утворених розповсюдженням коронавірусної інфекції*: (с. 978-986). Вісник Удмурського університету.

Кондратьева О. Н. (2011) *Концептуальные исследования. Введение* : учеб. пособие. (с.102). О. Н. Кондратьева, М. В. Пименова. – М. : Флинта : Наука.

Красных В.В. *«Свой» среди «чужих»: миф или реальность?* / Виктория Владимировна

Кубрякова Е.С. (1997). *Виды пространств текста и дискурса* / Е.С. Кубрякова, О.В. Александрова // *Категоризация мира: пространство и время. Материалы научной конференции* / Под ред. О.В. Александровой и Е.С. Кубряковой. (с.15-26). М.: «Диалог-МГУ».

Кубрякова Е.С. (1992) *Проблемы представления знаний в современной науке и роль лингвистики в решении этих проблем* / Е.С. Кубрякова // *Язык и структуры представления знаний: Сб. научно-аналитич. (с. 4-38). Обзоров / РАН ИНИОН. – М.*

Кубрякова Е.С. (2002) *Слово в дискурсе (новые подходы к его анализу)* / Е.С. Кубрякова // *Текст и дискурс: традиционный и когнитивно-функциональный аспекты исследования. Сборник научных трудов. (с. 7-11). Рязань: РГПУ им. С.А. Есенина.*

Кубрякова Е.С. (1997) *Языковое пространство и пространство языка (к постановке проблемы). (с. 22-31). Е.С. Кубрякова // Известия РАН. Серия: Литература и язык. – М.: «Наука». – Т. 56. – № 3.*

Кубрякова Е.С. (2004) *Язык и знание: на пути получения знаний о языке. Части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира. (с. 560). Елена Самойловна Кубрякова. – М.: «Школа «ЯРК».*

Лавренюк Е.В. (2021) *Неологизмы в современном китайском языке. (с. 56-67). Е.В. Лавренюк // Научный диалог. №7 (55). Струкова П. 4 слова / П. Струкова. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: URL: <https://magazeta.com/chinesememes-jan-2021>.*

Мартинюк А. П. (2011) *Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. (с. 196) А. П. Мартинюк. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна.*

Мишланова С.Л., Пермякова Т.М. *Современная концептосфера: направления и перспективы* / С.Л. Мишланова, Т.М. Пермякова // *Стереотипность и творчество в тексте. Межвузовский сборник научных трудов. (с. 351-364). Под ред. М.П. Котюровой. – Пермь: Изд-во ПГУ, 2004. – Вып. 7.*

Пименова М. В. (2004) *Душа и дух: особенности концептуализации: монография.* (с. 386). М. В. Пименова. – Кемерово : ИПК «Графика».

Полюжин М. М. (2005) *Концептуальна система як базове поняття когнітивної семантики й теорії мовної особистості // Проблеми романо-германської філології: Зб. наук. праць.* (с. 5–20).— Ужгород: Ліра.

Полюжин М.М. (2010) *Типологія й аналіз концептів / М.М. Полюжин // Актуальні проблеми романно-германської філології та прикладної лінгвістики.* (с. 112-125). Науковий журнал. – Чернівці: «Книги-XXI».

Попова З. Д. (2007) *Когнитивная лингвистика /* (с. 314). З. Д. Попова, И. А. Стернин. – М. : АСТ : Восток-Запад.

Попова З. Д., Стернин И. А. (2006) *Когнитивно-семантический анализ языка : Монография /* (с. 226). З. Д. Попова, И. А. Стернин. – Воронеж : «Истоки».

Попова З. Д., Стернин И. А. (2002) *Очерки по когнитивной лингвистике.* (с. 191). Воронеж.

Приходько А. Н. (2008) *Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики.* (с. 332). Запоріжжя : ЗДУ.

Приходько А. Н. (2009) *Системная организация концептосферы / А.Н. Приходько // Изменяющийся славянский мир: новое в лингвистике. Сборник статей.* (с. 68-74). Отв. ред. М.В. Пименова. – Севастополь: «Рибэст», 2009. – С. 68-74. – (Серия «Славянский мир». Вып. 3)

Савченко А.В. (2020) Лай Янь-Цзюнь. *«Коронавирусные неологизмы»: от лексики и фразеологии к интернет-мемам* (на материале русского и китайского языков) // *Коммуникативные исследования.* (с. 865-886). Т. 7. № 4. DOI: 10.24147/2413-6182.2020.7(4).865-886.

Селіванова О. О. (2017) *Лінгвістична енциклопедія.* (с. 844). Полтава : Довкілля.

Селіванова О. О. (2006) *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія.* (с. 716). О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К.

Селіванова О. О. (2006) *Проблеми концептуального моделювання в сучасних мовознавчих студіях* // Лінгвістичні студії : Зб. наукових праць. (с. 7–13). Черкаси-Брама-Україна. – Вип. 2.

Слухай Н. В. (2002) *Сучасні лінгвістичні теорії концепту як мовно-культурного феномену. Мовні і концептуальні картини світу : збірник наукових праць.* (с. 462–470). Київ.

Слышкин Г.Г. (2000) *Дискурс и концепт (о лингвокультурном подходе к изучению дискурса)* / Г.Г. Слышкин // Языковая личность: институциональный и персональный дискурс. Сборник научных трудов. (с. 38-45). Волгоград: «Перемена».

Слышкин Г.Г. (2004) *Лингвокультурные концепты и метаконцепты: автореф. дисс. на соиск. уч. степ. докт. филол. наук: спец. 10.02.19 «Теория языка».* (с. 39). Г.Г. Слышкин. – Волгоград.

Слышкин Г.Г. (2000) *От текста к символу: лингвокультурные концепты прецедентных текстов в сознании и дискурсе.* (с. 128). Геннадий Геннадьевич Слышкин. – М.: «Академия/Academia».

Слышкин Г. Г. (1999) *Текстовая концептосфера и ее единицы. Языковая личность: аспекты лингвистики и лингводидактики : сборник научных трудов.* (с. 18-27). Волгоград.

Степанов Ю. С. (1996) *Константы. Словарь русской культуры. Опыт исследования.* (с. 824). Москва.

Стернин И. А. (2001) *Методика исследования структуры концепта // Методологические проблемы когнитивной лингвистики: научное издание /* (с. 58-65). Под редакцией И. А. Стернина. – Воронежский государственный университет.

Тазетдинова Р.Р. (2001) *Языковой концепт как базовый термин лингвокультурологии /* (с. 96). Руфина Ринатовна Тазетдинова. – Уфа: «Спектр».

Тань Ао Шуан (2004) *Китайская картина мира: язык, культура, ментальность* [Текст]: монография.

Тань Ао Шуан. - М.: Языки славянской культуры. (с. 240). Библиогр. (с. 48-49).

Тарасова И.А. (2003) *Идиостиль Георгия Иванова: когнитивный аспект*: Монография. / (с. 280). Ирина Анатольевна Тарасова. – Саратов: Изд-во СГУ.

Телия В.Н. (1986) *Конотативный аспект семантики номинативных единиц*. (с. 144). Вероника Николаевна Телия. – М.: «Наука».

Телия В. Н. *Русская фразеология: Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты*. (с. 288). Москва.

Терехова Д.І. (2000) *Особливості сприйняття лексичної семантики слів (психолінгвістичний аспект)*: Монографія. (с. 244). Діана Іванівна Терехова. – К.: Вид-во КДЛУ.

Тимощенко С.А. (2007) *Лексико-семантическая экспликация концепта ДОМ в русской фразеологии и художественных текстах*: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.01. (с.226). Тимощенко Светлана Алексеевна. – Краснодар.

Тихонова Е.В., Леонтьева Ю.П. (2021) *Неологизмы в китайском языке: пути появления и классификация*. (с. 536-538). Е.В. Тихонова, Ю.П. Леонтьева. // Молодой ученый. 2015. № 18 (98). URL: <https://moluch.ru/archive/98/22029/>

Тищенко О.В. (2001) *Обрядова семантика слов'янських мов у зіставно-типологічному аспекті: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. д-ра філол. наук: спец. 10.02.15 «Загальне мовознавство»/ (с. 32). О.В. Тищенко. – К.*

Толочко О.В. (1999) *Образ как составляющая концепта ШКОЛА / О.В. Толочко // Языковая личность: проблемы лингвокультурологии и функциональной семантики. Сборник научных трудов ВГПУ. (с. 178-181). Волгоград: «Перемена».*

Тухарели Н.Л. (2007) *Концепт «красота» в детской языковой картине мира / Н.Л. Тухарели // «Русский язык: исторические судьбы и современность». Сборник тезисов III Международного конгресса исследователей русского языка. (с.793). М.: Изд-во МГУ им. М.В. Ломоносова.*

Українська мова: енциклопедія / За ред В.М. Русанівського, О.О. Тараненко. – К.: «Українська енциклопедія» імені М.П. Бажана, (2004) – 824 с.

Уфимцева А.А. (1977). *Лингвистическая сущность и аспекты номинации*. (с. 7-99). А.А. Уфимцева, Э.С. Азмаурова, В.Н. Телия // Языковая номинация. Общие вопросы / Под. ред. Б.А. Серебренникова, А.А. Уфимцевой. – М.: «Наука».

Фещенко В.В. (2008) *Семиотика творчества и лингвистика креативности*. (с. 143-150). В.В. Фещенко // *Общественные науки и современность*. Академическое междисциплинарное издание. – М.: Академиздатцентр «Наука» РАН. – № 6.

Фещенко Ю.І. (2007) *Ідіоматичний простір «НОМО SOCIALIS» у сучасній англійській мові: лінгвокогнітивний та комунікативно-функціональний аспекти*. (с. 20). Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. «Германські мови» / Ю.І. Фещенко. – Київ.

Филатова А.А. (2005) *Концепт «интеллигенция» в смысловом пространстве современной русской культуры*. (с. 206-217). Логос. Журнал по философии и прагматике культуры. – М.: «ИНО-центр». – № 6 (51).

Фрумкина Р.М. (1995) *Есть ли у современной лингвистики своя эпистемология?* (с. 74-117). Р.М. Фрумкина / *Язык и наука конца XX века*. Сборник статей / Под ред. Ю.С. Степанова. – М.: ИЯ РАН,.

Фрумкина Р.М. (1992) *Концептуальный анализ с точки зрения лингвиста и психолога (концепт, категория, прототип)*. (с. 11-18). Р.М. Фрумкина. Научно-техническая информация. Научный журнал. – М.: ВИНТИ РАН, 1992. – Сер. 2. Информационные процессы и системы. – № 3.

Фрумкина Р.М. (2001) *Психолінгвістика*. (с. 320). Ревекка Марковна Фрумкина. – М.: «Академия/Academia».

Фурашова Н.В. (2004) *О сложности глагольной концептуальной структуры* / Н.В. Фурашова // *Языковые категории: границы и свойства*. (с. 124-126).

Материалы докладов Международной научной конференции. – Минск: Изд-во МГЛУ.

Хайдеггер М. О. (2011) *Бытие и время*. (с. 460). Мартин Хайдеггер. – М.: «Академический проект».

Хайчевская Т.А. (2000) *Концепт «метель» и его диалектическое осмысление в одноименной повести А.С. Пушкина*. (с. 145-147). Т.А. Хайчевская / Менталитет. Концепт. Гендер. Сборник статей / Отв. ред. Е.А. Пименов, М.В. Пименова. – Кемерово: «Кузбассвузиздат», Landau: Verlag «Empirische Pädagogik». – (Серия «Этногерменевтика и этнориторика». Вып. 7).

Хорошун О.О. (2010) *Концепт як основне поняття когнітивної лінгвістики*. (с. 158-161). О.О. Хорошун / Вісник Житомирського державного університету. Серія: Філологічні науки. – Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка. – Вип. 49.

Хуа Ли (2006) *Положительная эстетическая оценка в русском языке (красота с позиции носителя китайского языка и культуры)*. (с. 21). Автореф. дисс. на соиск. уч. степ. канд. филол. наук: спец. 10.02.01 «Русский язык» / Хуа Ли. – М.

Цапок О.М. (2004) *Мовні засоби репрезентації концепту КРАСА в поезії українських шістдесятників*. (с. 20). Автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. філол. наук: спец. «Українська мова» / О.М. Цапок. – Одеса.

Цивьян Т.В. (1990) *Лингвистические основы балканской модели мира*. (с. 240). Татьяна Владимировна Цивьян. – М.: «Наука».

Чекарева Є. Є. (2017) *Концептуальні сфери простору і часу в лексико-семантичній системі давньогрецької мови*. (с. 457). Харків.

Черданцева Т.З. (1996) *Идиоматика и культура* / (с. 58-69). Т.З. Черданцева // Вопросы языкознания. Научный журнал. – М.: «Наука». – № 1.

Чернейко Л.О. (2001) *Концепты жизнь и смерть как фрагменты русской языковой картины мира*. (с. 50-59). Л.О. Чернейко, Хо Сон Тэ / Филологические науки. Научный журнал. – М.: «Общество с ограниченной ответственностью «Филологические науки». – № 5.

Чернова О.Е. (2004) *Концепт «труд» как объект идеологизации.* (с. 20). Автореф. дисс. на соиск. уч. степени канд. филол. наук: спец. «Русский язык» / О.Е. Чернова. – Екатеринбург.

Чернышевский Н.Г. (1978) *Избранные эстетические произведения .* (с. 560). Николай Гаврилович Чернышевский. – М.: «Искусство».

Чжу Жуйшуан (2003) *Особенности китайской картины мира // Вопросы психолингвистики.* (с. 233-238). М.: ИЯз РАН, 2015. №1. 金小平. 《金钱文化熟语初探》, 《语言与文学研究》, 第2期。

Чумак-Жунь И.И. (2006) *Межсубъектные связи в поэтическом дискурсе.* (с. 89-93). И.И. Чумак-Жунь / Вестник Томского государственного педагогического университета. Серия: Гуманитарные науки (филология). – Томск: Изд-во ТГПУ. – Вып. 5.

Шаклеин В.М. (1998) *Лингвокультурное содержание языка: к проблеме мотивации содержания лингвокультурной картины мира.* (с. 275-295). В.М. Шаклеин / Россия и Запад: диалог культур. Материалы IV Международной конференции. – М.: Изд-во МГУ им. М.В. Ломоносова. – Вып. 6.

Шамаева Ю.Ю. (2004) *Когнітивна структура концепту «радість» (на матеріалі англійської мови).* (с. 20). Автореф. дис. на здобуття наукового ступеню канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / Ю.Ю. Шамаева. – Харків.

Шаманова М.В. (1999). *Национальная специфика отражения концепта «общение» в лексико-фразеологической системе русского языка.* (с. 52-54). М.В. Шаманова // Язык и национальное сознание. Научное издание / Под ред. И.А. Стернина. – Воронеж: Изд-во ЦЧКИ, 1999. – Вып. 2.

Шаталин П.О. (2009) *Концепт приватность со значением смерть в английской фразеологии.* (с. 37-41). П.О. Шаталин / Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия: Филология. Социальные

коммуникации. – Симферополь: Изд-во ТНУ им. В.И. Вернадского. – Т. 22 (61). – № 3.

Шаховский В.И. (2002) *Дейксис в сфере эмоциональной речевой деятельности*. (с. 38-51). В.И. Шаховский, В.В. Жура // Вопросы языкознания. Научный журнал. – М.: «Наука». – № 5.

Шевченко О.В. (2009) *Лингвосемиотика молодежного песенного дискурса (на материале английского языка)*. (с. 21). Автореф. дисс. на соиск. уч. степени канд. филол. наук. «Германские языки» / О.В. Шевченко. – Волгоград.

Шейгал Е.И. (2002) *Культурные концепты политического дискурса*. (с. 24-26). Е.И. Шейгал / *Коммуникация: теория и практика в различных социальных контекстах*. Материалы Международной научно-практической конференции «Коммуникация-2002». – Пятигорск: Изд-во ПГЛУ.

Шестаков В.П. (1973) *Гармония как эстетическая категория*. (с. 253). Вячеслав Павлович Шестаков. – М.: «Наука».

Шестопалова Ю.А. (2007) *Еволюція ідеалу краси в динаміці української моди (кінець XIX – початок XXI століття)*. (с. 22). Автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.01 «Теорія та історія культури» / Ю.А. Шестопалова. – К.

Шефтсбери Э.Э.К. (1975) *Эстетические опыты*. (с. 543). Энтони Эшли Купер Шефтсбери. – М.: «Искусство».

Шишкина С.А. (2007) *Лингвокультурная и когнитивная репрезентация концепта «интерес» в русском и английском языках*: (с. 21). Автореф. дисс. на соиск. уч. степ. канд. филол. наук: спец. 10.02.01, 10.02.20 «Русский язык» / С.А. Шишкина. – Тюмень.

Шлякина О.А. (2005) *Структура языкового концепта оценки в современном английском языке: на материале оценочных глаголов*. (с. 210). Дисс. ... канд. филол. наук / Шлякина Ольга Александровна. – Архангельск.

Шмелёв А.Д. (2002) *Русский язык и внеязыковая действительность*. (с. 496). Алексей Дмитриевич Шмелёв. – М.: «Школа «ЯСК».

Щерба Л.В. (1957) *Избранные работы по русскому языку*. (с. 188). Лев Владимирович Щерба. – М.: «Учпедгиз».

Яковлева Е.С. (1998) *О понятии «культурная память» в применении к семантике слова*. (с. 43-73). Е.С. Яковлева / Вопросы языкознания. Научный журнал. – М.: «Наука». – № 3.

Яковлева О.В. (2002) *Межличностные отношения в языковой картине мира русских и украинцев (на материале пословиц и поговорок)*. (с. 17-23). О.В. Яковлева / МОВА. Науково-теоретичний часопис з мовознавства. – Одеса: «Астропринт». – № 7.

Яремко Я.П. (2009) *Стратифікація концепту* / (с. 60-69). Я.П. Яремко // Мовознавство. Науково-теоретичний журнал. – К.: Вид-во Інституту мовознавства імені О.О. Потебні, Українського мовно-інформаційного фонду НАН України. № 1.

冠状病毒的汉语词汇。(2021) 年。 URL:<https://studycli.org/zh-CN/learn-chinese/coronavirus-vocabulary/>(дата звернення: 17.12.2021).

姚小平. (2005). 洪堡特与人类语言学[J]. 外语教学与研究.

新华字典, <http://xh.5156edu.com/html5/223289.html>

新华字典, <http://xh.5156edu.com/index.php>

新华字典. 北京. 商务印书馆. (2006). Сінхуа словник. Пекін:Комерційне видавництво. 冠状病毒的汉语词汇。2021 年。 URL:<https://studycli.org/zh-CN/learn-chinese/coronavirus-vocabulary/>(дата звернення: 17.12.2021).

王福祥. (2007). 现代语言学及其分支学科[M]. 北京: 外语教学与研究出版社. 辞 海 [Электронный ресурс]. URL: <http://www.cihai123.com/zidian/1094702.html> (дата обращения: 17.03.2021)

院学报. (2009). 11(32)

《二十世纪中国语言学丛书》(2000) 书海出版社.

彭文钊 语言世界图景和概念世界图景: 投射与映现 [N]. 解放军外国语学院

彭文钊. (2008). 语言世界图景的知识系统: 结构与生成 [J]. 中国俄语教学.

PE3IOME

在确定、审查和分析了与冠状病毒大流行相关的各种代表之后，我们确定了一些主题组，即可以被视为 COVID-19 大流行概念领域中主格域外围的概念：核心“COVID-19-作为一种疾病”；核心概念域，包括 20 个以上词汇单位的概念和外围概念域，约有 15 个词汇单位。这些字段及其概念的分配是根据其表达者的数量进行的（见表 1）。因此，在考虑概念圈定义的不同方法后，我们可以说，概念圈是一个多层次的、有序的概念集合，具有它们所构成的文化的特征，是思维的信息基础。

2020 年，聚焦新型冠状病毒感染，相关信息引发人们思考和认识。冠状病毒大流行不仅是一种仅包括医学方面的疾病，而且就其规模而言，它是一种前所未有的现象，它已经影响了人们的生活、他们的心态、工作常规、工作组织，即。COVID-19 影响了我们生活的方方面面：经济、医疗保健、教育、人际关系和语言。总的来说，在新型冠状病毒感染大流行期间出现或实现的名词作为具有社会意义和信息丰富的主格单位，对于人们的定位、人与人之间关系的调节以及适应不断变化的生活环境是必不可少的。可以说，COVID-19 让现代汉语发生了很多变化。

因此，在这项工作中，研究了现代中文新闻话语中 COVID-19 大流行概念的语言化，即：

作为语言学和语言文化研究的重要认知要素的“概念圈”概念的本质得到强调。概念圈被定义为知识的概括，包括反映母语者世界观的概念，概括不同的知识并组织概念、图式、符号和心理过程。在分析有关 COVID-19 大流行主题的新闻文本时，发现大量词汇单元代表了现代汉语新闻话语中 COVID-19 大流行概念圈的语言化，这就是为什么它决定建立一个主格领域。

为了构建主格域，在我们的工作中，我们将在研究现代汉语中 COVID-19 大流行概念圈的语言化的框架内，研究“主格域”概念的本质及其建模的特殊性语。

主格域是在社会发展的特定时期将概念具体化的一套语言手段。概念域的个体认知特征，这些特征被揭示为中心语言表达方法的某些内容以及在各种交际情境中对它们的态度，从而创造了主格域的外围。由于研究过程中获得的理论和方法材料的定义，我们成功地描述了现代汉语中 COVID-19 大流行概念圈的中心和外围语言化手段，并模拟了 COVID 概念圈的主格域-19 在现代中国。

表达 COVID-19 大流行概念范围的核心手段是命名疾病名称的词汇单元，即：冠状病毒，其中包括：新冠肺炎 - 冠状病毒肺炎、新型冠状病毒肺炎 - 肺炎引起的肺炎新型冠状病毒，SARS-CoV -2——严重急性呼吸系统综合症，冠状病毒 2，罗娜小姐——Miss Rona。

外围手段包括“疫情期间的支持”8 个词汇单元，主要以句子中的词组形式表达，通过新闻文本表达对公众支持的提名。

“恐惧”有 4 个词汇单元，用口号和短语单元表达；

“死亡”包括 3 个用名词、形容词、短语表达的词汇单元，表达死亡、威胁、危险的命名；

“疫情期间的活动”有 7 个词汇单元，主要由表示待在家里的动词和名词表示。

“疫情期间人们的行为”有 13 个名词表示的词汇单元，主要是表示疫情期间人们的状态、行为、情绪的新词和形容词。

“大流行期间的医疗领域”有 22 个词汇单位，分别用名词、动词和词组表示，命名医疗机构、医务工作者、他们的活动和检测病毒的手段。

“工作”有 4 个词汇单元，用名词和动词表示，指明一种新的工作方式。

《疫情期间的斗争方法》包括 11 个词汇单元，在课文中分别用名词、动词、词组、命名斗争措施和病毒后果来表达。

《大流行期间的保护方法》包括 13 个词汇单元，在课文中用形容词、名词和动词来表达。

“症状”有 17 个词项，由形容词和名词表示。

“社会”——包括 12 个词汇单元，分别用名词、动词、形容词和短语来表达，指明了大流行期间人们的生活方式。

因此，根据我们的工作结论，COVID-19 大流行的概念层结构复杂，由中心部分和外围部分组成，这使我们有机会建立一个主格域。核心部分包括代表这种疾病的所有医学和非正式术语，外围包括新闻文本中的所有概念（概念圈在附录 2 中直观描述）。

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Таблиця репрезентантів концептосфери пандемії COVID – 19 в сучасному китаїськомовному публіцистичному дискурсі

Центральні засоби	Лексична одиниця	Пінь-їнь	Переклад / Глумачення
Центральні засоби номінативного поля концептосфери пандемії COVID – 19	新型冠状病毒	<i>xīnxíng guānzhuàng bìngdú</i>	Коронавірус нового типу
	2019 新冠病毒	<i>2019 xīnguān bìngdú</i>	Коронавірус новго типу 2019 року
	新冠肺炎	<i>xīnguān fèiyán</i>	Пневмонія, спричинена новий видом коронавірусу
	新型冠状病毒肺炎	<i>xīnxíng guānzhuàng bìngdú fèiyán</i>	пневмонія, що викликається новим типом коронавірусу
	SARS-CoV-2	<i>SARS-CoV-2</i>	Коронавірусна інфекція COVID-19
	罗娜小姐	<i>luōnà xiǎojiě</i>	Міс Рона
	罗娜	<i>luōnà</i>	Рона
	冠状病毒感染	<i>guānzhuàng bìngdú gǎnrǎn</i>	коронавірусна інфекція
	冠状病毒肺炎病毒	<i>guānzhuàng fèiyán bìngdú</i>	коронавірус, що викликає пневмонію
	冠状病毒病	<i>guānzhuàng bìngdú bìng</i>	Коронавірусна хвороба

	人类冠状病毒	<i>rén lèi guānzhuàng bìngdú</i>	Коронавірус людини
	新型冠状病毒	<i>xīnxíng guānzhuàng bìngdú</i>	Коронавірус нового типу
	2019 年冠状病毒病	<i>2019 nián guānzhuàng bìngdú bìng</i>	Хвороба нового типу коронавірусу 2019 року
	COVID-19 病毒	<i>COVID-19 bìngdú</i>	Ковід – 19
	大流行	<i>dà liúxíng</i>	Пандемія
Периферійні засоби концепту-складника «підтримка під час пандемії»	同舟共济	<i>tóngzhōugòngjì</i>	об'єднати зусилля, об'єднатись перед небезпекою, разом долати горе
	并肩作战	<i>bìngjiān zuòzhàn</i>	боротись пліч-о-пліч
	雪中送炭	<i>xuězhōngsòngtàn</i>	Прийти на поміч, простягнути руку допомоги
	休戚相关;	<i>xiūqī xiāngguān;</i>	тубруватись один про одного, жити одними інтересами;
	守望相助	<i>shǒuwàngxiāngzhù</i>	взаємодопомога та підтримка;
	分秒必争 全力以赴	<i>fēnmǐ āobìzhēng quánlì yǐ fù</i>	не втрачати ніхвилини; старатись

			зі всіх сил, робити все можливе;
	万众一心	wànzhòngyīxīn	всі як один, єдинокордушно
	迎难而上	yíng nán ér shàng	йти вперед не дивлячись нінащо
Периферійні засоби концепту-складника «суспільство під час пандемії»	社交隔离	shèjiāo gélí	Соціальна ізоляція
	封城	fēng chéng	Лок-даун
	封城抗疫	fēng chéng kàng yì	Закривати місто на карантин
	强制检疫	qiángzhì jiǎnyì	Обов'язковий карантин
	检疫	jiǎnyì	Карантин
	疫区	yì qū	інфікований район
	就地避难	jiù dì bìnnàn	Сховище на місці – перебування вдома під час карантину в місті.
	茧式生活	jiǎn shì shēnghuó	«перебування у коконі» – таким чином описують

			перебування на карантині під час пандемії.
	撞肘问候	<i>zhuàng zhǒu wèn hòu</i>	Здароватись ліктями
	口罩模式	<i>kǒuzhào móshì</i>	Масковий режим
	集中隔离	<i>jízhōng gélí</i>	Централізована ізоляція
	低风险地区	<i>dī fēngxiǎn dìqū</i>	Зони низького ризику
Периферійні засоби концепту-складника «поведінка людей під час пандемії»	口罩者	<i>Kǒuzhào zhě</i>	Масочник – особа, яка суворо притримується норм карантину, не знімає маску.
	病毒离婚	<i>bìngdú líhūn</i>	Ковід-розлучення – розлучення спричинене через довге перебування разом під час пандемії.
	冠状的(人)	<i>guānzhuàng de (rén)</i>	Коронований – людина, яка захворіла вірусом.
	同病房者	<i>tóng bìngfáng zhě</i>	Сусід по палаті

	受监视者	<i>shòu jiānshì zhě</i>	Особа, під наглядом – вираз часто застосовується при перебуванні людини на карантині в Китаї.
	反对封城的抗议者	<i>fǎnduì fēng chéng de kàngyì zhě</i>	Бунтівники, які виступають проти карантину
	新冠白痴	<i>xīnguān báichī</i>	Ковідіот – особа, яка не дотримується карантинних норм та скептично налаштований щодо вірусу.
	新冠一代	<i>xīnguān yīdài</i>	Короніали – покоління дітей, народжених під час пандемії.
	隔离群	<i>Gélí qún</i>	Карантинні групи – кілька осіб, які перебувають разом на карантині
	超级传播者	<i>chāojí chuánbò zhě</i>	Супер-розповсюджувач – особа, яка здатна заразити більше 10 осіб.

	无症状患者	wú zhèngzhuàng huànzhě	Безсимптомник
	感染者	Gǎnrǎn zhě	Заразник
	有偏执狂倾向的; 多疑的	Yǒu piānzhí kuáng qīngxiàng de; duōyí de	Скептик
Периферійні засоби концепту- складника «Діяльність під час пандемії»	在家工作	zàijiā gōngzuò	Робота з дому
	隔离休假	gélí xiūjià	Карантікули
	远距离	yuǎn jùlí	Дистанційне навчання
	远程学习	yuǎnchéng xuéxí	Дистанційне навчання
	E 习	E xí	Навчання в інтернеті
	居家检疫	jūjiā jiǎnyì	Домашній карантин
	待在家裡	dài zài jiālǐ	Перебуватиме вдома
Периферійні засоби концепту- складника «Страх під час пандемії»	今年上门, 明年上 坟	jīnnián shàngmén, míngnián shàngfén	Цього року виходиш з дому, на наступний – опинишся на цвинтарі.

	口果你不裝，病青 把你愛	<i>Kǒu guǒ nǐ bù zhuāng, bìng qīng bǎ nǐ ài</i>	Не вдягнеш маску – станеш улюбленцем вірусу.
	貪生怕死	<i>tān shēngpà sǐ</i>	триматись за життя, боятись смерті
	失魂落魄	<i>Shīhúnlùòpò</i>	розгубитись, панікувати;
Периферійні засоби концепту- складника «Медична сфера під час пандемії»	你死我活的斗争	<i>nǐsǐwǒhuó de dòuzhēng</i>	боротьба не на життя, а на смерть.
	一线医务人员	<i>yīxiàn yīwù rényuán</i>	Лікарі, які воювали з вірусом на передовій.
	逆行者	<i>nìxíng zhě</i>	людина, яка ризикує власним життям задля здоров'я інших
	白衣天使	<i>báiyītiānshǐ</i>	Янголи в білих халатах
	飒爽	<i>sàshuǎng</i>	молоді жінки- медсестри, які самовіддано працювали у

			ковідних шпиталях Китаю
	舍生忘死	<i>shě shēng wàng sǐ</i>	ризикувати власним життям, проявляти сміливість;
	夜以继日	<i>Yèyǐjìrì xīnguān jiǎncè jiànkāng hùzhào jiànkāng mǎ lǜ mǎ huáng mǎ, hóng mǎ kàngtǐ</i>	і вдень і вночі (працювати);
	救死扶伤	<i>jiùsǐfúshāng</i>	рятувати від смерті
	核酸检测,	<i>hésuān jiǎncè</i>	ПЦР – тест
	新冠检测	<i>Xīnguān jiǎncè</i>	Тест на виявлення ковіду
	核酸检测证明	<i>hésuān jiǎncè zhèngmíng</i>	Сертифікат аналізу нуклеїнової кислоти
	健康护照	<i>Jiànkāng hùzhào,</i>	Паспорт здоров'я
	健康码	<i>jiànkāng mǎ</i>	Код здоров'я
	绿码	<i>lǜ mǎ</i>	Зелений код
	黄码,	<i>huáng mǎ</i>	Жовтий код
	红码	<i>hóng mǎ</i>	Червоний код
	抗体	<i>kàngtǐ</i>	Антитіла
	流行病学调查	<i>Liúxíng bìng xué diàochá</i>	Епідеміологічне розслідування
	流行病学家	<i>liúxíng bìng xué jiā</i>	Епідеміолог

	核酸探针	<i>hésuān tàn zhēn</i>	Зонд нуклеїнової кислоти
	口腔拭子	<i>Kǒuqiāng shì zi</i>	Мазок з порожнини рота
	咽拭子	<i>yàn shì zi</i>	Мазок з горла
Периферійні засоби концепту-складника «Методи захисту під час пандемії»	不食野味, 防范病毒	<i>bù shí yěwèi, fángfàn bìngdú</i>	Не їжте дичину, щоб запобігти вірусам
	自我隔离	<i>zìwǒ géli</i>	самоізоляція
	杀病毒的	<i>Shā bìngdú dí</i>	Самолікування
	自我药疗	<i>zìwǒ yào liáo</i>	Ссамоспостереження
	自我观察		Заборона на покидання будинків
	疫苗	<i>yìmiáo</i>	Вакцина
	疫苗学家	<i>yìmiáo xué jiā</i>	Вакцинолог
	医用口罩	<i>Yīyòng kǒuzhào</i>	медична захисна маска
	防护服	<i>fáng hù fú</i>	захисний одяг
	呼吸机	<i>hūxī jī</i>	распіратор

	个人防护装备	<i>gèrén fánghù zhuāngbèi</i>	засоби особистого захисту
	消毒搓手液	<i>xiāodú cuō shǒu yè</i>	санітайзер
	口罩	<i>kǒuzhào</i>	маска;
Периферійні засоби концепту-складника «Симптоми під час пандемії»	流鼻涕	<i>liú bíti</i>	Нежить
	肌肉酸痛	<i>Jīròu suāntòng</i>	Біль у м'язах
	疲倦	<i>píjuàn</i>	Втома
	人传人	<i>rén chuánrén</i>	Передаватись від людини до людини
	呼吸困难	<i>hūxī kùnnán</i>	Важкість дихання
	发热	<i>fā rè</i>	Жар
	呼吸的	<i>hūxī de</i>	Распіраторний
	像流感的	<i>xiàng liúgǎn de</i>	Схожий на грип
	流感似的	<i>liúgǎn shì de</i>	Схожий на грип
	类似流感的	<i>lèisì liúgǎn de</i>	Схожий на грип
	寒战	<i>hánzhàn</i>	Озноб
	受感染的	<i>shòu gǎnrǎn de</i>	Отримати зараження
	感染	<i>gǎnrǎn</i>	Заражати
	感染率	<i>gǎnrǎn lǜ</i>	Показник зараження

	临床症状	<i>línchuáng zhèngzhuàng</i>	Клінічні симптоми
	确诊	<i>quèzhěn</i>	Діагностувати
	病例	<i>bìnglì</i>	Випадок захворювання
Периферійні засоби концепту-складника «Методи боротьби під час пандемії»	抗冠状病毒的	<i>Kàng guānzhuàng bìngdú de kàng yán de;</i>	Антикоронавірус
	抗原	<i>kàngyuán</i>	Антиген
	抗感染的	<i>kàng gǎnrǎn de</i>	Протиінфекційний
	抗炎的;	<i>kàng oyán yào</i>	Протизапальні ліки
	消炎药	<i>xiāoyán yào</i>	Протизапальні засоби
	隔离	<i>gélí</i>	карантин
	抗菌的; 防腐的	<i>Kàngjùn de; fángfǔ de</i>	Антибактеріальний, антисептичний
	抗菌剂; 防腐剂	<i>kàngjùn jì; fángfǔ jì</i>	Антибактеріальні засоби; консервант
	抗病毒免疫	<i>kàng bìngdú miǎnyì</i>	Противірусний імунітет
	抗病毒治疗	<i>kàng bìngdú zhìliáo</i>	Противірусне лікування

	康复	kāngfù	Одужати
Периферійні засоби концепту-складника «Смерть під час пандемії»	死亡率	sǐwáng lǜ	Рівень смертності
	死亡,	sǐwáng	Летальні випадки
	死亡人数	sǐwáng rénshù	Кількість загиблих

Додаток 2.

Зображення номінативного поля концептосфери пандемії COVID – 19 в сучасному китайськомовному публіцистичному дискурсі.

